

Proiect cofinanțat prin Programul Operațional Capital Uman
Axa Prioritară - Educație și competențe
Codul proiectului: POCU/626/6/13/131606
Titlul proiectului: "Stagii de practică pentru studenții UAB"
Beneficiar: Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia
Parteneri: Asociația Inceptus România
Camera de Comerț și Industrie a Județului Alba
Cod SMIS 2014 – 131606

APROBAT
SENAT

DATA 29.07.2024

PROPUNERE DE OPTIMIZARE A OFERTEI EDUCATIONALE
realizată în cadrul proiectului
"STAGII DE PRACTICĂ PENTRU STUDENȚII UAB"

INTRODUCERE

Universitatea noastră ca parte a sistemului de învățământ european subscrive exigențelor de natură academică și logistică, fiind parte activă în procesul de creație, transfer și certificare a cunoașterii. Uniunea Europeană cooperează cu instituțiile de învățământ superior și cu statele membre ale UE pentru a sprijini învățământul superior și pentru a-i permite să se adapteze la condițiile în schimbare, să prospere și să contribuie la reziliența și redresarea Europei. Prioritățile și acțiunile Uniunii Europene, la capitolul de dedicat educației, formării și tineretului, insistă pe conceptul de mobilitate încurajând mobilitatea studenților, a stagiariilor, a profesorilor și a tinerilor și facilitând schimburile de informații și de experiență, a dezvoltării și de a împărtăși o cooperare structurală, durabilă și sistemică comună pe termen lung în domeniul educației, cercetării și inovării, creând campusuri interuniversitare europene în care studenții, personalul și cercetătorii din toate regiunile Europei să se poată bucura de mobilitate neîntreruptă și să poată crea noi cunoștințe împreună, dincolo de granițele dintre țări și discipline. Spațiul european al învățământului superior (EHEA) promovează aceste tipuri de mobilități. Standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG) aprobate de Conferința Ministerială de la Erevan, 14-15 Mai 2015, deasemenea insistă pe rolul instituției de învățământ superior de a oferi servicii de sprijin pentru studenți, servicii adevrate și accesibile.

În același timp Ministerul Muncii și Justiției sociale implementează Strategia Națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025, prin care se urmărește creșterea eficienței energetice și în spațiile universitare. Schimbările climatice și externalitățile negative ale activităților economice intensive au evidențiat necesitatea tranziției spre un nou model economic bazat pe emisii reduse de gaze cu efect de seră, utilizării la scară mai mare a surselor de energie regenerabile și creșterii eficienței energetice. Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia este parte activă în paradigmele și exigențele educaționale anterior enunțate.

O prioritate strategică a universității a fost consolidarea parteneriatelor internaționale, precum și inițierea dialogurilor cu structuri similare internaționale. Transformarea instituțională a Universității în direcția internaționalizării învățământului vizează direcțiile majore specifice *internationalization abroad* pentru îndeplinirea

obiectivului strategic privind creșterea numărului de mobilități atât pentru studenți, cât și pentru cadrele didactice și personalul administrativ al instituției.

Contextul educațional contemporan este marcat, în primul rând, de începuturile reformei legislative privind învățământul prin proiectul „România Educată” (fundamentarea cadrului legal care să susțină procesul de aderare al României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică-OCDE; adaptarea completă a cadrului legislativ vizând calificările universitare, în conformitate cu reglementările și recomandările Europene (Cadrul European al Calificărilor și ESCO); consolidarea unui climat etic în sistemul educațional; colaborarea, prin dezvoltarea parteneriatelor interuniversitare, a parteneriatelor cu institute de cercetare publice sau private, cu operatorii economici publici sau privați, inclusiv pentru dezvoltarea de programe de studii interdisciplinare, precum și alte reglementări), iar în cel de-al doilea rând, pe nevoia de a identifica soluții sistemice, corelate cu legislația în vigoare, în sprijinul studenților, cadrelor didactice, personalului administrativ precum și partenerilor noștri educaționali în direcția asigurării unui învățământ universitar de calitate.

În acest context adaptabilitatea instituțională a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia impune cu imperativitate generarea unei strategii cu politici sincronizate pieței muncii, metamorfozelor sociale, culturale, demografice și legislative.

Stagiile de practică destinate studenților desfășurate în cadrul proiectului POCU/626/6/13/131606 *“Stagii de practică pentru studenții UAB”*, s-au derulat în cadrul Activității A2 - *Organizarea și derularea de programe de învățare prin experiență practică-stagii de practică* începând cu luna noiembrie 2021 și au avut ca obiectiv principal - îmbunătățirea inserției pe piața muncii a minim 282 studenți din cadrul Universității 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia ca urmare a participării la programe de formare și dezvoltare a competențelor profesionale și transversale cerute pe piața muncii, la programele de practică și la serviciile de consiliere și orientare profesională.

În anul al doilea de desfășurare a proiectului au fost selectați și înscriși în grupul țintă 135 studenți în baza Metodologiei de selecție/recrutare a grupului țintă. Aceștia au fost repartizați în funcție de specializarea la care au fost studenți către partenerii de practică cu care s-au încheiat convențiile de practică. Programul de practică a fost adaptat specializării de la care a provenit studentul și în funcție de cerințele angajatorului. În cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia practica de specialitate în cadrul programelor de studii universitare de licență și master se desfășoară în conformitate cu prevederile legale în vigoare - Legea nr. 258/2007 privind practica elevilor și a studenților (modificată prin legea 9/2015), Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 3955/2008 privind aprobarea Cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență și de masterat și a Convenției-cadru privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat, respectiv alte reglementări legale în vigoare. Procedura de realizare a stagiilor de practică întocmită în cadrul proiectului POCU/626/6/13/131606 *“Stagii de practică pentru studenții UAB”* a fost corelată cu Regulamentul privind organizarea și desfășurarea practicii de specialitate a studenților în cadrul programelor de studii universitare de licență și master aprobată de către Senatul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia în data de 28.06.2018, și cu prevederile cererii de finanțare pentru proiectul *“Stagii de practică pentru studenții UAB”*. În baza acestui regulament partenerul de practică desemnează un tutore pentru stagiul de practică, care asigură respectarea condițiilor de pregătire și dobândirea de către practicant a competențelor profesionale planificate pentru perioada stagiului de practică. Mentorul de practică din cadrul proiectului împreună cu cadrul didactic supervisor și cu tutorele desemnat de partenerul de practică au stabilit tematica de practică și competențele profesionale care a făcut obiectul stagiului de pregătire practică pentru fiecare specialitate.

Programul de practică a respectat următoarele cerințe tehnice referitoare la desfășurarea practicii de specialitate a studentului în cadrul partenerului de practică:

- a) în cadrul stagiului de practică, studenții au fost obligați să rezolve o temă, să elaboreze un proiect, cu relevanță pentru domeniul/specializarea pe care o urmează;
- b) activitatea desfășurată a avut un puternic caracter aplicativ. Activitățile desfășurate trebuie să fie relevante specializării pentru care studenții se pregătesc;
- c) tutorele de practică desemnat de partenerul de practică a asistat și supravegheat studenții în cadrul stagiului de practică;
- d) rezultatele proiectului elaborat de către student în stagiul de practică pot fi utilizate de compania în care s-a desfășurat practica.

La finalul stagiului de practică, tutorele de practică eliberează un Atestat de efectuare a practicii de specialitate pe baza evaluării nivelului de dobândire a competențelor de către practicant. Partenerul de practică evaluează stagiul de practică al studentului, respectiv proiectul prin calificativ (foarte bine /bine /satisfacator /nesatisfacator) și validează stagiul de practică prin eliberarea Atestatului de practica. Rezultatul acestei evaluări stă la baza notării studentului practicant în cadrul programului de studii din universitate. Evaluarea competențelor dobândite de student în stagiul de practică se face prin colocviu/alta forma de examinare conform Fisei de discipline, fie la finalul perioadei de practică, fie în sesiunea de restanțe și măriri de notă.

Stagiul de practică va fi recunoscut în cadrul colocviului de practică numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) exista Convenția de practică încheiată între facultate și partenerul de practică;
- b) studentul a lucrat într-un domeniu direct legat de specializarea sa, folosind și dobândind cunostințe relevante pentru practicarea profesiei în care se pregătește, având ca referință fișa disciplinei de practică.
- c) proiectul de practică a fost verificat și contrasemnat de către coordonatorul de practică desemnat de partenerul de practică;
- d) proiectul de practică a fost validat de către instituția gazdă, prin eliberarea Atestatului de practică.

Studenții din grupul țintă au fost monitorizați și sprijiniți suplimentar și de către Mentorii de practică. În cadrul proiectului au fost angajați 7 mentori de practică care au supervizat studenții repartizați.

În acest sens au fost încheiate noi parteneriate de practică (cu precădere la programele de studiu nou înființate) actualizându-se constant baza de date cu parteneriatele.

CAPITOLUL I - SINCRONIZAREA POLITICILOR EDUCAȚIONALE CU PIAȚA MUNCII: DINAMICA PROGRAMELOR DE STUDIU

Programele de studii universitare din cadrul Universității “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia sunt structurate pe cele trei cicluri (licență, masterat, doctorat) în conformitate cu Legea Educației, precum și în acord cu actele normative care se referă în mod expres la organizarea și acreditarea domeniilor și programelor de studii universitare de licență și de master. Modalitatea de organizare și funcționare a programelor de studii universitare de licență, respectiv de masterat în Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia sunt statuate prin *Regulamentul de organizare și funcționare pentru Ciclul I - Studii universitare de licență* și *Regulamentul de organizare și funcționare pentru Ciclul II - Studii universitare de masterat*.

Principalul obiectiv educațional în anul 2023 a vizat promovarea unui învățământ modern, centrat pe nevoile studenților și corelat cu cerințele pieței muncii, prin consolidarea programelor de studii existente și prin analiza oportunității dezvoltării de noi programe de studiu dezirabile pe piața muncii. Pentru a răspunde acestui obiectiv major, în perioada mai-iunie 2023, în cadrul departamentelor didactice de specialitate (cu sprijinul comisiilor de evaluare și asigurare a calității educației pe programe de studiu) a fost analizată oferta educațională și au fost revizuite planurile de învățământ pentru anul universitar 2023-2024, în vederea armonizării acestora cu cerințele pieței muncii, prin consultarea angajatorilor, absolvenților, studenților, cadrelor didactice și în acord cu legislația specifică și standardele specifice pe domenii de studiu adoptate de ARACIS – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior. De asemenea, procesul de îmbunătățire a activității educaționale a presupus analiza și aprobarea în departamentele didactice de specialitate a fișelor de disciplină ale tuturor anilor de studiu care desfășoară activități didactice și postarea lor pe site-ul www.uab.ro, facilitând, astfel, informarea studenților asupra conținuturilor educaționale ale disciplinelor. Îmbunătățirea curriculară a continuat în anul 2023 cu revizuirea semestrială de către cadrele didactice a conținutului materialelor de predare specifice cursurilor, seminariilor, laboratoarelor, activităților aplicative – proces asupra căruia cadrele didactice sunt conștientizate și încurajate în cadrul colectivelor de specialitate, pentru a se adapta permanent la noutățile apărute în domeniul de predare.

În anul 2023, în cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia și-au desfășurat activitatea următoarele **facultăți**: Facultatea de Istorie, Litere și Științe ale Educației, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Informatică și Inginerie, Facultatea de Drept și Științe Sociale și Facultatea de Teologie Ortodoxă.

Universitatea organizează programe de studii universitare de licență (în sistemul de învățământ cu frecvență IF și la distanță ID), masterat, doctorat, postdoctorat, precum și programe de formare continuă a adulților.

1.1. Diferențiere în realizarea programelor de studiu

Pentru toate specializările din cadrul Universității s-a procedat la organizarea curriculum-ului pe module disciplinare, cicluri și pachete de discipline, care să permită efectuarea transferului creditelor și mobilitatea studenților, programele de studiu fiind centrate pe studenți și diferențiate pe forme de învățământ (zi, învățământ deschis la distanță) și pe nivele de învățământ (universitar, postuniversitar).

Strategia Universității privind învățământul la distanță vizează dezvoltarea tehnologiilor de învățare la distanță și creșterea atractivității acestei forme de învățământ, în special pentru persoanele încadrate în muncă.

1.2. Studenții programelor de licență, masterat și doctorat

În anul universitar 2022/2023, sem II au fost înmatriculați un număr de **5456** studenți, din care: **3942** la studii universitare de licență (IF și ID), **1344** la masterat și **170** la doctorat, pe total cu 51 studenți mai puțini decât în anul universitar precedent.

În anul universitar 2023/2024, sem I, au fost înmatriculați un număr de **5547** studenți, din care: **4074** la studii universitare de licență (**3513** la IF și **561** la ID), **1315** la masterat și **158** la doctorat, pe total cu 91 studenți mai mulți decât în anul universitar precedent.

Prezentarea comparativă a evoluției numărului de studenți de la ciclul de licență (la formele de învățământ, IF și ID) și masteranzi înmatriculați în Universitate în ultimii ani este prezentată în Figura nr. 1.1.

Figura nr. 1.1 Evoluția numărului de studenți și masteranzi în perioada 2018-2024

1.3. Relevanța programelor de studii include câteva dimensiuni de referință: *dimensiunea internă* (legată de procedurile de evaluare și acreditare în interiorul Universității); *dimensiunea internațională*; *dimensiunea profesională* (raportarea universității la piața muncii, prin intermediul inserției profesionale a absolvenților săi).

În ceea ce privește *dimensiunea internă*, procedeele de inițiere și evaluare a programelor de studii respectă legislația în vigoare, iar o strategie de dezvoltare a dimensiunilor instituționale relevante pentru Universitate a fost cuprinsă în Planul operațional pentru anul 2024. Există o preocupare constantă a tuturor structurilor din Universitate pentru asigurarea feed-back-ului programelor de studii, atât din partea cadrelor didactice – prin evaluare colegială și a conducătorului direct, cât și din partea studenților, prin evaluări finale sau pe parcurs, respectiv evaluarea cadrelor didactice de către studenți și a gradului de satisfacție a studenților privind condițiile asigurate de Universitate.

În Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia activitățile de inițiere, aprobare, monitorizare și evaluare periodică a programelor de studii sunt reglementate prin *Regulamentul privind inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii*. Proiectarea programelor de studii se realizează cu implicarea cadrelor didactice, studenților, absolvenților și a reprezentanților angajatorilor, prin colectivele de

cadre didactice și prin comisiile de evaluare și asigurare a calității de la nivel de universitate, facultate și program de studiu, în conformitate cu *Regulamentul privind inițierea, aprobarea și monitorizarea periodică a programelor de studii*.

Pe parcursul anului 2023 și 2024, CMCSI a urmărit procesul de monitorizare anuală și evaluare periodică internă a tuturor programelor de studiu din universitare. Documentele aferente elaborate de colectivele de specialitate și respectiv comisiile CEAC-PS instituite la nivelul fiecărui program de studii au fost arhivate în cadrul CMCSI.

Instituția completează anual un *Registrul electronic al antreprenorilor*, pe care îl transmite la cerere Ministerului Educației, din care rezultă faptul că peste 500 de parteneri de practică organizează practica de specialitate pentru studenții instituției. Activitățile de colaborare instituțională cu parteneri de practică au fost intensificate și în acest sens au fost atrase finanțări nerambursabile europene pentru efectuarea de către studenți a practicii de specialitate, care au contribuit la creșterea gradului de implicare activă a partenerilor de practică în dezvoltarea studenților prin activitățile practice.

În anul 2023 și 2024 au continuat demersurile de îmbunătățire a modului de desfășurare a practicii de specialitate – flexibilizarea perioadelor de desfășurare, cu posibilitate de alegere între perioadă compactă la finalul semestrului sau în fiecare săptămână în cadrul semestrului; au fost încheiate convenții cu entități publice și private unde desfășoară practica de specialitate; analiza în colectivele de specialitate a programelor de practică, a compatibilității acestora cu piața muncii; căutarea de surse de finanțare a practicii de specialitate. Au fost organizate întâlniri online cu reprezentanți ai angajatorilor în calitate de invitați în cadrul unor evenimente și a fost popularizată în rândul acestora Platforma de locuri de muncă și practica Pro-INSERT <http://absolvent.uab.ro/index.php> în care angajatorii pot publica locuri de muncă și de practică disponibile pentru studenții și absolvenții UAB.

În domeniul educației, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia are o serie de obiective strategice care vizează promovarea unui învățământ modern, centrat pe nevoile studenților și corelat cu cerințele pieței muncii; creșterea angajabilității absolvenților; conformarea la cerințele standardelor generale și a celor specifice de acreditare pentru toate programele de studii.

Pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, corelat cu standardele de calitate academică, Universitatea și-a propus să dezvolte, la toate nivelurile, într-o manieră dinamică, noi programe de studii universitare care să faciliteze creșterea accesului la educația universitară și să ofere studenților un mix de competențe disciplinare, de specialitate și aptitudini transversale, aflate într-o continuă dinamică, funcție de evoluție pieței muncii.

În acest sens, Universitatea a demarat, în perioada 2022-2023, procedurile de autorizare provizorie ARACIS pentru patru noi programe de studii universitare de licență, care necesită spații didactice și de cercetare adecvate misiunii acestora, care să faciliteze activități didactice de tip interactiv, bazate pe tehnici inovative de predare și evaluare. Toate aceste patru programe de licență au primit autorizare provizorie de funcționare, conform legislației în vigoare.

1.3.1. Programul de studiu: Cinematografie, fotografie și media (comunicarea audiovizuală: scenaristică-publicitate-media, filmologie) [acronim CAV].

Pentru o gestionare eficientă a activităților didactice și de cercetare științifică ce vor fi derulate de către cadrele didactice din acest program de studii, datorită înrudirii naturale și legale cu programele de Muzică religioasă și cel de Artă sacră, programul de studii de licență CAV a fost încorporat în Departamentul de Artă Religioasă. Programul CAV include o componentă foarte puternică pe linie practică, formând practicieni în domeniul artelor vizuale, în special în domeniul cinematografeiei și comunicării audiovizuale.

Standardele ARACIS care reglementează funcționarea programului de studiu în domeniul **Cinematografie și Media** prevăd că practica de specialitate se poate efectua și în studioul de cercetare și creație teatrală al unității de învățământ. Funcționalitatea programului impune prezența unui studio de film și televiziune; studio video; laboratoare de fotografie (alb/ negru și color); - laborator multimedia cu sisteme de prelucrare digitalizată a sunetului și imaginii cu multiple posibilități de montaj – editare a imaginii; ateliere de scenografie; ateliere de creație în domeniul animației; ateliere mecanice și electronice pentru aparatura de filmare și iluminare; laborator de practica presei.

1.3.2. Programul de studiu: Arheologie, domeniul de licență: Istorie

Activitățile didactice aferente curriculum-ului pentru specializarea Arheologie sunt asigurate de către un departament specializat – Departamentul de Istorie, Arheologie și Muzeologie – inclus Facultății de Istorie, Litere și Științe ale Educației, precum și altor departamente din structura Universității care, prin profilul lor, au conexiuni cu educația istorică sau cu formarea inițială și continuă a personalului didactic din domeniul Istorie.

Direcțiile de cercetare ale programului de Arheologie se concentrează în mod direct pe munca cu studenții, pe atragerea, implicarea și coordonarea acestora în activitatea de cercetare arheologică, în cadrul Cercului de Istorie Veche și Arheologie și participarea la conferințe de nivel național și internațional. Din acest punct de vedere se impune un spațiu adecvat pentru funcționarea Cercului de Istorie Veche și Arheologie.

1.3.3. Programul de studiu: Resurse umane

Facultatea de Drept și Științe Sociale care gestionează programul de studii universitare de licență Resurse umane (care a obținut autorizarea de funcționare începând cu anul universitar 2023/2024) dispune de două centre de cercetare, Centrul de Cercetări Sociologice (<http://ccs.uab.ro/>), respectiv Centrul de Cercetări pentru Dezvoltare Teritorială (<http://cdt.uab.ro/>), în care sunt desfășurate activități de cercetare, cu implicarea studenților în vederea elaborării lucrărilor de licență, și a unor lucrări științifice sau comunicări prezentate la conferințele studențești.

În condițiile creșterii numărului de studenți beneficiari, se impune dezvoltarea spațiilor aferente celor două centre de cercetare, prin crearea de noi facilități și laboratoare de cercetare care să permită abordarea unor tematici de cercetare în domeniul resurselor umane, privind piața muncii; managementul resurselor umane; politicile sociale armonizarea legislației muncii cu legile comunitare; problemele vârstei a treia etc.

1.3.4. Programul de studiu: Asistență medicală generală

Misiunea specializării *Asistență Medicală Generală* se integrează misiunii Universității și contribuie la dezvoltarea învățământului și cercetării științifice, la punerea în valoare a potențialului uman din Alba Iulia și din zonă, la atragerea specialiștilor din alte zone ale țării, la constituirea unei comunități academice puternice. Specializarea *Asistență Medicală Generală* contribuie, alături de celelalte domenii de studiu oferite de Universitate, la asigurarea efectivă a egalității șanselor de studii superioare pentru tinerii din zonele defavorizate economic și social, inclusiv a celor din apropiata zonă a Munților Apuseni.

Universitatea asigură cadrul necesar desfășurării **stagilor clinice de specialitate** a studenților de la programul de studiu *Asistență Medicală Generală*. Pentru optimizarea derulării activităților didactice și de cercetare în cadrul acestui program de studii sunt necesare spații didactice, respectiv săli de seminar, laboratoare Discipline Clinice și Medicale, laboratoare Medicale-Săli Demonstrații, laborator Științe Biomedicale, laborator de

Recuperare Medicală, precum și spații de cercetare adecvate, care să asigure dezvoltarea unui învățământ medical modern la Alba Iulia.

1.3.5. Dezvoltarea bazelor de practică asociate programelor Educație Fizică și Sportivă, respectiv Kinetoterapie și Motricitate Specială

Departamentul de Educație Fizică și Sport, care gestionează specializările Educație Fizică și Sportivă, respectiv Kinetoterapie și Motricitate Specială, își dorește în permanență lărgirea bazelor de practică pentru studenți, în acest sens credem că este oportună dezvoltarea unui **Centru de hidrokinetoterapie și fizioterapie**, dotat cu aparatura de specialitate, unde cadrele didactice să poată oferi experiențe practice necesare pentru formarea completă a viitorilor specialiști în domeniu.

Această solicitare vine în urma dorințelor venite din partea studenților, respectiv a cadrelor didactice, care predau la cele 2 specializări și sunt impuse de cererea mare de specialiști, ce vor activa în complexe de recuperare și tratament, precum este Complexul Balnear de la Ocna Mureș.

1.3.6. Alte tipuri de nevoi identificate:

- Laborator de tehnologie didactică (necesar pentru acreditarea ARACIS a programelor de studii)
- Laborator de cercetare în științele educației (necesar pentru acreditarea ARACIS a programelor de studii)
- Centrul pentru predare în regim e-learning/hybrid

1.4. Centrul pentru Învățământ la Distanță, frecvență redusă și formare continuă

Centrul IDFRFC și-a desfășurat activitatea în anul 2023/2024 în conformitate cu regulamentul centrului și a atribuțiilor specifice personalului managerial și ale colectivului tehnic.

Conform datelor statistice putem observa o evoluție ușoară descrescătoare a numărului de studenți pe fondul scăderii populației școlare dar mai ales pe fondul transferului de la forma ID la IF. Astfel în anul 2021 s-au transferat la IF 74 studenți - o pondere de 11,4% din studenți ID (la aceeași specializare), în anul 2022 rata de transfer a fost de 17,75% (130 studenți) iar în anul 2023 a fost de 17,8 %. (121 studenți)

Drept pentru care s-ar impune noi spații pentru:

1. Cazarea studenților înmatriculați la programele de studii organizate la forma de învățământ la distanță care participă la întâlnirile tutoriale și activități asistate (aprox. 500 studenți)
2. Înființarea unei baze de practică pentru studenții ID la specializarea *Economia Comerțului, Turismului și serviciilor*
3. Sală conferințe
4. Centru instruire programe formare profesională continuă
5. Spațiu destinat activității de tehnoredactare din cadrul tipografiei

1.5. Centrul pentru transfer tehnologic UAB – CTT, în anul 2023, s-au desfășurat activități specifice constând în:

- Derularea de proiecte de ITT (inovare și transfer tehnologic) cu agenți economici regionali, sub forme contractuale;
- Elaborarea de articole științifice generate din activitatea de ITT;

- Participări la întâlniri cu reprezentanții mediului public și privat;
- Organizarea de ateliere de lucru la sediul Universității pe tema transferului tehnologic;
- Participarea la trainiguri și evenimente dedicate transferului tehnologic;
- Încheierea unor parteneriate cu asociații de profil, afilieri, premii și distincții.

1.6. Centrul de informare, consiliere și orientare în carieră

Centrul de Informare, Consiliere și Orientare în Carieră a studenților din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (**CICOC-UAB**) este un serviciu academic, care funcționează în subordinea Senatului și în colaborare cu alte structuri ale universității, fiind punctul de interferență între Universitate și organizațiile cu rol de potențiali ofertanți de locuri de muncă. **CICOC-UAB** are ca obiectiv fundamental informarea, consilierea - în carieră și psihologică - și orientarea studenților cu privire la viitoarea lor carieră. CICOC-UAB a fost înființat în baza Ordinului Ministerul Educației Naționale nr. 3277/16.02.1998.

În organigrama CICOC există un psiholog care asigură în regim de permanență (8 ore/zi) consilierea psihologică și orientarea în carieră a studenților, un consilier în carieră, coordonatori de colective, sub coordonarea unui director.

Pe parcursului anului 2023, CICOC UAB a derulat următoarele activități:

La nivelul Centrului, în prima ședință de Senat din anul 2023 a fost aprobat Raportul anual de activitate al CICOC pentru anul anterior, documentul disponibil online https://uab.ro/media/documente/Raport_CICOC_2022.pdf.

În luna iulie a anului 2023 a fost actualizată și aprobată în Senat *Procedura operațională privind monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților Universității "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia*, Cod: PO – CICOC – 03, în vederea eficientizării activității de monitorizare.

Transmitere informații Platformă ANS – situație consiliere UAB: În conformitate cu adresa anuală primită din partea Ministerului Educației, care a adus la cunoștință deschiderea Platformei ANS pentru completarea datelor privind consilierea, la nivelul CICOC UAB a fost pregătită și transmisă situația privind numărul de studenți care au beneficiat de servicii de consiliere în anul universitar anterior încheiat, 2021-2022.

Întocmire/completare documente control intern: Conform procedurilor care reglementează activitatea de Control Intern, la nivelul CICOC UAB și a solicitărilor interne specifice a fost întocmită documentația aferentă acestei activități, pentru al doilea semestru al anului 2023 și transmisă Biroului Audit, respectiv:

- Registrul Riscurilor;
- Chestionar de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern/managerial;
- Adresă privind situația funcțiilor sensibile la nivelul Centrului de Informare, Consiliere și Orientare în Carieră CICOC UAB.

Recrutare voluntari În conformitate cu reglementările Metodologiei privind activitățile de voluntariat desfășurate în cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Centrul de Informare, Consiliere și Orientare în Carieră a demarat pe parcursul anului 2023 două acțiuni de recrutare voluntari, după cum urmează:

Prima selecție a fost în luna **martie 2023**, fiind oferite locuri pentru derulare de stagii de voluntariat, de către următoarele structuri funcționale:

	Structura funcțională	Numărul de locuri disponibile
1.	Departamentul de Administrarea Afacerilor și Marketing	10

Al doilea proces de selecție s-a derulat în luna **octombrie 2023**, fiind oferite locuri pentru derulare de stagii de voluntariat, de către următoarele structuri funcționale:

	Structura funcțională	Numărul de locuri disponibile
1.	Centrul de Informare, Consiliere și Orientare în Carieră	2
2.	Centrul de Relații Internaționale	8
3.	Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic	1
4.	Biroul IT	8

Săptămâna Voluntariatului la UAB: Săptămâna Națională a Voluntariatului SNV2023 a fost deschisă și marcată și la Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia. În data de 16 mai 2023, Universitatea, prin CICOC UAB a derulat Atelierul interactiv "*Voluntariatul-locul și rolul său pentru viitoarea carieră*" - cu participarea colectivului Centrului și al unui grup de voluntari dedicați. Au fost prezentate și discutate într-o manieră interactivă impactul acțiunilor de voluntariat asupra activității tinerilor lor în ansamblu și asupra viitoarei lor cariere și au fost conturate direcții viitoare de activitate ale Centrului.

Activități ale voluntarilor UAB la Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia: Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, prin CICOC UAB, a participat la Programul 4/4/ Pentru Prieteni 2023, Ediția a V-a, program organizat de către Ambasada Statelor Unite în România și Consiliile Americane pentru Educație Internațională. Prin intermediul acestui proiect sunt celebrate la nivel național valorile voluntariatului și ale prieteniei.

1.7. Societatea Antreprenorială Studențească a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (SAS UAB)

Conform art. 213 alin. 2 lit. n) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare și art. 1 și art. 4 din OMEN nr. 3.262/2017 privind organizarea și funcționarea de societăți antreprenoriale studențești în sistemul de învățământ superior din România, în universitate funcționează **Societatea Antreprenorială Studențească (SAS-UAB)** ca o structură fără personalitate juridică, subordonată academic Senatului universitar și administrativ Rectorului. Prin hotărârea Senatului nr. 12.1..25/2018 a fost aprobată *Metodologia de aplicare a programelor derulate în cadrul SAS-UAB*. SAS-UAB reprezintă un mecanism de sprijinire, dezvoltare și încurajare a spiritului antreprenorial în mediul universitar, în special în rândul studenților și absolvenților de învățământ superior, în vederea creșterii competitivității universităților din România.

Activitățile desfășurate în cadrul SAS UAB în 2023 au condus la o creștere a interesului studenților față de activitățile și proiectele desfășurate. S-a constatat o prezență mai mare a

voluntarilor SAS UAB . Pe parcursul anului 2023 studenții și masteranzii au avut acces la resursele educaționale aferente **modulului JA Educație antreprenorială (facultate)**, pe platforma **JA Inspire™**

Consolidarea educației antreprenoriale în instituții de învățământ superior are un impact pozitiv asupra caracterului dinamic al antreprenoriatului în cadrul economiilor noastre. Pe lângă contribuția adusă la crearea de noi întreprinderi, noi locuri de muncă, educația antreprenorială îi va ajuta pe tineri să își dezvolte capacitatea de inserție profesională și să manifeste un spirit „intraprenorial” mai accentuat în activitatea lor din mediul social, public și privat.

În cadrul SAS UAB în perioada mai– decembrie 2023 s-a derulat proiectul : **Antreprenoriat sustenabil la UAB**, CNFIS-FDI-2023-F-0109, finanțat de Ministerul Educației prin Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior. Domeniu vizat: 4 Înființarea și susținerea activităților societăților antreprenoriale studențești (SAS) din cadrul universităților. Bugetul cheltuit al proiectului a fost de 132.234 lei. Activitățile desfășurate în cadrul SAS UAB au vizat dezvoltarea competențelor antreprenoriale prin organizarea unui curs de antreprenoriat „Start up Mindset,, , a șase ateliere : Comunicarea verbală și nonverbală în cadrul prezentărilor publice, Coaching fabrica de afaceri , Finanțarea întreprinderii, Campanii de marketing digital , Soft skills in marketing digital, Buyer Persona creation / Avatarul de client. A fost desfășurat Masterclass- „, SCOALA DE ANTREPRENORIAT „, Editia a V a Antreprenoriat sustenabil si un mentorat de leadership la care au participat si reprezentanti de la LIGA UAB. În luna noiembrie 2023 a avut loc Editia a VI a, Târgul național al întreprinderilor simulate la care au luat parte peste 150 de elevi de la licee din Alba Iulia , Hateg, Geoagiu, Hunedoara. In luna decembrie a fost organizat un concurs de planuri de afaceri dotate cu premii.

1.8. Procesul de internaționalizare

UAB este inclusă între primele 450 universitățile de top în rankingul internațional *QS EECA – Emerging Europe & Central Asia University Rankings 2022* și se află în cel mai recent clasament *QS World University Rankings pentru Europa*, plasându-se pe poziția 103 în Europa de Est. Universitatea albauliană este implicată activ în stimularea performanței în educație, în promovarea competitivității și în construirea unor cariere solide și sigure pentru tinerii din România. Au fost evaluați diverși factori, dintre cei care contribuie, într-o anumită proporție, la scorurile generale ale instituțiilor: reputație academică, reputația în rândul angajatorilor, raportul studenți/facultate, numărul de publicații/facultate, internaționalizarea cercetării, impactul website-ului, numărul de cadre didactice cu titlul de doctor, numărul de citări ale publicațiilor cadrelor didactice din universitate, numărul de studenți internaționali/facultate.

Transformarea instituțională a Universității în direcția internaționalizării învățământului vizează direcțiile majore specifice **internationalization abroad** pentru îndeplinirea obiectivului strategic privind creșterea numărului de mobilități atât pentru studenți, cât și pentru cadrele didactice și personalul administrativ al instituției. Centrul de relații internaționale facilitează implementarea politicilor privind mobilitatea de credite prin implementarea acțiunilor de mobilitate pentru studiu și pentru plasament, cât și a acțiunilor de

mobilitate pentru predare a cadrelor didactice și a acțiunilor de mobilitate pentru formare a cadrelor didactice, personalului administrativ și de cercetare, prin implementarea Programului Erasmus+, Acțiunea Cheie 1: Mobilitatea indivizilor, cu componentele KA103, KA131, KA107 și KA171. Obținerea Cartei Erasmus pentru implementarea programului în perioada 2021-2027, a permis participarea UAB și în anul 2023 la competițiile privind finanțarea programelor de mobilitate în învățământul superior, atât în cadrul acțiunii KA131 cât și în cadrul acțiunii KA171. În cadrul acțiunii KA131, apelul din 2023, UAB a obținut o finanțare de 775.055 EURO, iar în cadrul acțiunii cheie KA171 (mobilități cu țările partenere neasociate la Program), o finanțare în sumă totală de 138.117 EURO. Este important de subliniat faptul că programele de mobilitate sunt acțiuni care contribuie la creșterea calității procesului educațional, cooperării internaționale în domeniul cercetării-dezvoltării, crearea rețelelor de parteneriate strategice, îmbunătățirea managementului instituțional și a capacității instituționale prin schimbul de bune practici.

Pregătirea de absolvenți care să susțină aceste roluri instituționale, care să permită Universității să fie principalul pol al dezvoltării durabile regionale, înseamnă asigurarea pentru studenții instituției a unei educații de calitate, inovatoare și moderne, accesul la cunoaștere și tehnologii de ultimă generație printr-un curriculum reformat și prin excelență internațională, un mediu academic intercultural și divers, tolerant, adaptabil și deschis.

Implementarea cu succes a tuturor proiectelor anterioare de mobilitate a fost posibilă datorită capacității UAB de a dezvolta parteneriate de calitate, permițând în același timp implementarea cu succes a mobilităților contractate. În acest sens, acțiunile de mobilitate implementate în ultimii doi ani se află pe un trend crescător, astfel:

Mobilități Erasmus + outgoing

<i>An calendaristic</i>	<i>SMS</i>	<i>SMP</i>	<i>STA</i>	<i>STT</i>
2019	73	114	74	53
2020	43	26	23	20
2021	49	76	48	50
2022	57	65	64	49
2023	26	74	137	123

Tabelul nr. 1.1: Numărul de acțiuni de mobilitate de studiu (SMS), plasament (SMP), predare (STA) și formare (STT)/outgoing, 2019-2023

În cadrul Programului Erasmus+ Acțiunea cheie KA131, începând cu anul 2022 UAB a inițiat implementarea mobilităților de scurtă durată (5-30 zile), inclusiv în cadrul Programelor Intensive Mixte.

An calendaristic	SMS	SMP	STA	STT
2023	177	10	2	9

Tabel nr.1.2: Numărul mobilităților outgoing de *scurtă durată*, de studiu (SMS), plasament (SMP), predare (STA) și formare (STT)/outgoing, 2023 implementate în cadrul Programelor intensive mixte

Cu sprijinul comunității academice, Centrul de Relații Internaționale a pus UAB pe **primul loc la nivel național** în ceea ce privește implementarea **programelor intensive mixte** în cadrul contractului instituțional 2021-1-RO01-KA131-HED-000008080. Situația implementării PIM-urilor pentru 2023 este următoarea:

ID Program intensiv mixt (BIP)	Titlu	Număr universități partenere	Număr țări	Număr participanți	Număr Lectori angajați în BIP	Număr participanți personal administrativ
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-2	Business Ethics and CSR	6	4	26	1	1
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-3	Multicultural training for international classroom settings	3	2	29	0	1
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-4	Science and leisure build bridges together	6	4	28	2	2
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-5	Green Social Work	5	4	20	0	1
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-6	Creating an inclusive, international academic environments for International Universities.	4	1	20	0	12
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-7	Ensuring competences for future International/Mobile Students	3	1	18	2	2
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-8	Community development between public administration efficiency, progress, needs and resources	7	4	30	0	4
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-9	Young researchers Academy with specific case studies	4	3	21	2	2

<i>ID Program intensiv mixt (BIP)</i>	<i>Titlu</i>	<i>Număr universități partenere</i>	<i>Număr țări</i>	<i>Număr participanți</i>	<i>Număr Lectori angajați în BIP</i>	<i>Număr participanți personal administrativ</i>
2021-1-RO01-KA131-HED-000008080-10	Mathematical performance using Teaching-Assistant Learning Tools	3	2	24	0	0
2022-1-RO01-KA131-HED-000059668-1	Local communities between administration, traditions and culture	5	2	25	0	1

Crearea unei Universități internaționale, în cazul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia trebuie să devină obiectivul instituțional fundamental de dezvoltare pentru următorii ani, având în vedere provocările și riscurile inerente sistemului de învățământ românesc, dar mai ales pentru impactul pozitiv determinat de acest statut: apartenența la rețele educaționale internaționale consolidează propria dezvoltare cu impact major la nivel regional și național, sprijină creșterea calitativă a tuturor proceselor instituționale, de educație și de cercetare, facilitează atragerea resurselor financiare, materiale și umane, crește competitivitatea generală a instituției într-un mediu extrem de competitiv, permite dezvoltarea proceselor de inovare și transfer tehnologic, îmbunătățind, în final, economia și sprijinind bunăstarea regională.

CAPITOLUL II. PROPUNERE DE OPTIMIZARE A OFERTEI EDUCAȚIONALE PRIN ÎNȚIEREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI DUAL DE TIP UNIVERSITAR

Pentru realizarea unei cercetări viabile precum și pentru operaționalizarea paradigmelor educaționale integrate în dezvoltarea capitalului intelectual, deci implicit în dezvoltarea economică, se impune cunoașterea contribuției economiștilor care au pus fundamentele cercetării în domeniul capitalului uman și impactului educației asupra creșterii economice sustenabile. În acest context menționăm selectiv, drept importante lucrările economiștilor care au insistat pe studierea și dezvoltarea ideii acumulării capitalului uman: Th. Schultz, M. Kendrick, H. Becker, J. Mincer, R. Blaug, R. Lucas, M. J. Bowman, E. Durkheim, M. Weber etc. O importanță majoră pentru studiu o are ideea asimilării capitalului uman, care a fost studiată cu predilecție de K. Arrow, M. Sidrauski, R. Lucas, S. Rebelo, Aghion și Howitt, Grossman și Spiegel. În condițiile economiilor actuale un rol important revine educației și sistemelor globale de învățământ. Educația ca infrastructură socială a fost studiată în special de Acemoglu și Robinson, Austin-Smith, Krusell și Rios-Rull, de bună seamă lista având posibilitatea de extensie la toate capitolele. O importantă paradigmă care a făcut obiectul cercetărilor a fost situarea educației ca element intern, structurant al economiei, context analizat în special de Alan Fisher, Colin Clark și Jean Fourastié, Peter Busch, Tor Selstad sau de H. Kahn. Asigurarea unei creșteri calitative a capitalului uman presupune o creștere a productivității, o piață a muncii echilibrată, ceea ce ar duce la o creștere și dezvoltare economică pe termen lung. Creșterea calitativă a capitalului uman este derivată din creșterea capitalului intelectual, idee recurentă în scrierile de la jumătatea secolului XX, mai ales la Solow, Swan (1956) și Carpenço M.

2.1. Caracteristica generală a modelului de învățământ dual

În cadrul învățământului dual, rolul de lider îl au companiile. Acestea își asumă cea mai mare parte din responsabilități. Modelul învățământului dual este prezentat pe tiparul Germaniei pentru că această țară are un model bine organizat, cu tradiții în acest sens încă din Evul Mediu. Modelul Australiei și Germaniei este unul pe care Banca Mondială îl oferă ca model de succes. Australia este țara în care sectorul privat a impulsionat dezvoltarea sistemului de învățământ profesional tehnic, iar în Germania sistemul s-a dezvoltat odată cu dezvoltarea economiei prin colaborare dintre sindicate, patronate și guvern.

Sistemele de învățământ dual din alte țări ale lumii sunt similare, doar că de la țară la țară sunt anumite particularități de ordin legislativ și organizațional. În Germania circa două treimi din tinerii din categoria de vârstă caracteristică pentru învățământul profesional intră în învățământul dual în bază de ucenicie. Asigurarea celor mai bine de 600.000 de solicitanți cu un loc de ucenicie este un subiect de ordin prioritar în Germania. Circa 25% din companiile din Germania sunt implicate în învățământul dual. În sistemul de învățământ dual, tinerii germani pot învăța una din cele 356 ocupații de ucenicie (Ausbildungsberufe). Principala trăsătură a acestui model constă în dualitatea formării abilităților profesionale: acumularea competențelor teoretice în școală (1-2 zile pe săptămână) și formarea abilităților practice în întreprindere (3-4 zile pe săptămână). Studiile de obicei durează 2-3 ani, în funcție de meseria/specialitatea aleasă.

Statutul pe care îl are tânărul în cadrul școlii este statut de student/elev, iar în cadrul companiei – de ucenic. Raporturile ucenicului cu întreprinderea sunt stipulate într-un contract, pe care îl semnează trei părți: școala, compania și ucenicul. Fiecare din cele trei părți are responsabilități specifice. **Contractul de ucenicie** este elaborat în baza cadrului legal. Companiile au responsabilități legate de achitarea costului de formare profesională și bursa ucenicului. Acest aspect este negociat în baza contractului colectiv de muncă. Suma bursei

crește în fiecare an. Aceasta reprezintă aproximativ o treime din salariul unui specialist debutant în domeniu, circa 500 – 800 Euro pe lună în Germania. Compania asigură calitatea formării profesionale conform standardelor naționale oficial aprobate prin conformarea la setul național de standarde uniforme care corespund necesităților și cerințelor pentru meseria/specialitatea oferită. Pentru anumite meserii/profesii, **companiile se pot asocia** pentru a oferi cele mai bune oportunități de formare profesională. În special, acest lucru este valabil pentru întreprinderile foarte mici, care nu-și pot permite acoperirea costurilor de ucenicie, însă care pot oferi formare profesională de calitate.

Școala are responsabilitatea de a oferi cursuri la disciplinele de cultură generală și la disciplinele teoretice ce țin de meserie/profesie și de a organiza procesul educațional pentru a satisface necesitățile de dezvoltare a carierei profesionale, astfel ca ucenicul să acumuleze creditele necesare pentru a fi apt de a promova la următoarea treaptă de învățământ sau pentru a se integra în câmpul muncii.

2.2. Modalitatea de finanțare a modelului de învățământ dual

Finanțarea sistemului de învățământ dual are particularitățile sale. Statistica arată că în Germania, 75% din costul învățământului dual este finanțat de către agentul economic. Doar 25% din acest cost sunt achitate de către stat, această cotă fiind asigurată de Agențiile de Angajare a Forței de Muncă și Bugetul Federal. Există anumite prevederi legislative prin care agenții economici care oferă formare profesională beneficiază de anumite subsidii, provenite din programele Guvernelor Locale (Lander) și din Fondul Social European.

În Olanda există Legea privind **scutirea de taxe**, care a fost aprobată în 1997. Mai există și fonduri formate în baza stipulărilor contractelor colective, care pot susține ucenicia în cadrul întreprinderii.

În Luxemburg finanțarea este oferită de stat și de companii, practic în măsură egală. O lege specială privind costurile acoperite de companii pentru formarea profesională nu există. Însă costurile suportate de companii pot fi deduse din taxele achitate de acestea. Însăși ucenicii au posibilitatea de a lua un credit avantajos de la stat pentru a acoperi propriile cheltuieli de instruire. Există și acte legislative care stipulează că ministerele de resort pot oferi subsidii pentru instituțiile educaționale publice pentru a acoperi instruirea în anumite domenii de interes național

2.3. Avantajele modelului de învățământ dual

Avantajele pe care le are statul din promovarea învățământului dual constă în ceea ce responsabilitatea financiară trece la sectorul privat, iar forța de muncă formată în acest fel corespunde în totalitate necesităților acestora. Totodată, se anticipează că implementarea acestui model de organizare a procesului de formare profesională va contribui la menținerea șomajului la același nivel sau chiar la reducerea ratei șomajului. La fel, se anticipează reducerea PIB-ului ratat datorită calității forței de muncă. Astfel, se va asigura echilibrul pe piața forței de muncă.

Beneficiile pe care le au companiile sunt diverse. În primul rând, un mare avantaj este posibilitatea de formare a forței de muncă de calitate necesară companiei, excluderea riscului asociat de angajarea personalului nou necunoscut, reducerea costurilor legate de procesul de recrutare. Pe de altă parte, angajatorii sunt direct implicați în formarea profesională, influențează curricula, conținuturile și metodele de predare și evaluare a competențelor profesionale, astfel încât forța de muncă să corespundă necesităților reale ale companiilor. Imaginea și valoarea companiilor implicate în acest proces crește. Implementarea acestui model sporește satisfacția angajatorilor față de calitatea forței de muncă.

Avantajele de care se bucură elevii din cadrul acestui sistem de formare profesională sunt foarte importante, în special pentru faptul că competențele profesionale achiziționate în acest sistem sunt relevante pentru piața muncii. În afară de abilitățile profesionale, **elevii** au posibilitatea de a-și dezvolta capacitățile de lucru în echipă, spiritul de orientare în procesele de lucru și tehnologiile aplicate. Riscul legat de incapacitatea de angajare în muncă după absolvire este mult mai mic decât pentru absolvenții altor sisteme de formare profesională. Motivarea financiară de care se bucură **elevii** în timpul formării profesionale, este un alt beneficiu, care nu poate fi ignorat.

2.4. Abordări internaționale cu privire la sistemul de învățământ dual

a. Modelul învățământului dual în Germania, Austria, Elveția

Modelul prevede controlul procesului de formare profesională din partea statului prin asigurarea calității procesului de instruire, elaborarea curriculei, implementarea cadrului care reglementează acest tip de formare, formarea specialistului din punct de vedere teoretic standardizat. Formarea specialistului din punct de vedere practic este asigurată de agentul economic, care este responsabil și de finanțarea acestui proces.

Până la 75% din costurile de formare profesională revin agenților economici. Acest sistem este practicat în mai multe țări, în special Germania, Austria, Bosnia și Herțegovina, Croația, Serbia, Slovenia, Macedonia, Muntenegru și Elveția, Franța, și de câțiva ani în China și alte țări din Asia și India, Pakistan, Turcia. Pentru spațiul german vom reveni cu alte informații într-un capitol special dedicat.

Învățământul dual în Germania din perspectiva educației pe tot parcursul vieții: sistemul flexi-securise propus de școlile din Kehl

Sistemul dual de învățământ este recunoscut ca fiind foarte performant în Germania¹. Alternanța formelor teoretice de învățare cu exercițiul practic constituie deja un mare pas spre dobândirea competențelor în practicarea unei viitoare meserii.

Formarea profesională în alternanță reprezintă o ofertă educativă unică și performantă, în ciuda a numeroase inconveniente. Un participant la un astfel de program descria în următorii termeni sistemul: *principala caracteristică a învățământului profesional în Germania este "abordarea duală" care implică doi parteneri: școala și compania de practică. Toată teoria învățată la școală este fixată printr-un referențial practic. Aplicația practică este foarte importantă în atelierele organizate în școala noastră dar și în întreprinderi, în adevărata viață profesională.....Este de fapt learning by doing.*

Limitele și provocările învățământului profesional

O primă provocare constă în caracteristica publicului școlar căruia se adresează formarea profesională. Dezavantajul este că aceasta este o formare pentru elevii care provin în principal din familii de muncitori mai modesti sau imigranți care nu au studiat prima dată în liceu, dar totuși doresc să continue și să absolve. La noi, la zece ani, se face deja o separație și este foarte devreme. Pe de altă parte părinții care au studiat vor ca neapărat copii lor să urmeze cursurile unui liceu. Deci, este **alegerea părinților și nu a elevilor**.

¹ Mihaela-Viorica Rusitoru, Peter Cleiss, Bernd Rother, *L'enseignement professionnel en Allemagne dans une perspective d'éducation tout au long de la vie: tremplin «flexi-securise» vers l'emploi des jeunes et des réfugiés? L'exemple du modèle transfrontalier proposé par les Beruflichen Schulen de Kehl*, în Revista Juridica de Derechos Sociales, Lex Social, vol. 7, nr. 1, 2017, pp. 341-358

De aici ar rezulta că părinții sunt *prescriptori direcți* ai acestei căi profesionale. Fie că se vorbește de *alegerea părinților* fie de *alegerea elevilor* realitatea rămâne aceeași: *Germania se confruntă cu o lipsă de ucenici care să fie atrași de învățământul profesional dual. Dificultățile actuale consistă în faptul că sunt prea puțini tineri care să înceapă o formare profesional/duală. Lipsesc ucenicii, tinerii din companii, din agențiile economice pentru că și studiile teoretice au un anumit număr de ani. Se caută tineri care pot intra în spațiul efectiv al muncii practice în diferite companii și întreprinderi.*

După cum am menționat mai sus, ucenicii sunt o forță de muncă râvnită de companii și asta din două motive principale: remunerație mai puțin importantă decât pentru restul angajaților și un volum de muncă considerabil. Implicit, o altă problemă este că ucenicii lucrează mult. Ar putea câștiga același salariu, dar lucrând mai puțin. Așa că cele mai mari provocări sunt salariul și timpul de lucru. Pentru companii marea problemă este găsirea elevilor/studentilor pentru formare profesională.

Prin ricoșeu apare un alt fenomen. Dacă companiile finanțează acest proces de ucenicie presupus de învățământul profesional/dual, stafu/l diferitelor companii emite pretenții cu privire la oferta educațională, la curricula de studiu. În plus, companiile ar avea nevoie de mai mulți ucenici pentru ocuparea locurilor de muncă, iar atunci când curricula nu este adaptată nevoilor de formare a competențelor cerute de angajator, atunci compania trece în forma extremizată de a solicita ucenici fără a mai trece prin școală.

Școlile profesionale Kehl primesc ucenici de departe, motiv pentru care călătoria și cazarea sunt alte aspecte care se iau în considerare. Unul dintre dezavantajele acestui tip de pregătire profesional/duală este că ucenicii au uneori o călătorie lungă pentru a ajunge la școală. Există o varietate de instruiți unici care nu pot fi predate într-un oraș mic. Deci este esențial ca cursanții să fie cazați în căminele instituției atunci când nu dețin alte mijloace de participare.

Propuneri pentru îmbunătățirea învățământului profesional în Germania

Autorii studiului² au identificat și propus o seamă de măsuri menite să creeze atractivitate spre ruta învățământului profesional. În linii mari propunerile lor sunt următoarele:

- Remunerație mai bună și adecvarea condițiilor de muncă ar putea motiva tinerii să opteze spre formare profesională
- Utilitatea învățământului profesional nu este pusă sub semnul întrebării, dar ar fi nevoie doar de modificarea condițiilor de muncă pentru exercitarea profesiei de învățat
- Credibilizarea ocupațiilor de la finalul rutei educaționale profesional/duale, prin traininguri care să arate că acele ocupații sunt foarte importante în macro/oeconomia țării, ca atare nu sunt meserii mai importante și altele mai puțin importante, cu alte cuvinte eliminarea etichetării sociale
- În Germania prin sosirea emigranților problema este temporar soluționată. Această categorie acoperă penuria de forță de muncă din acele sectoare dar atrage după sine, prin ricoșeu, alte nevoi educaționale: integrare, interculturalitate etc. Dar și aici, odată cu apariția noilor tehnologii digitale, aspectul rămâne o mare provocare
- Nu putem învăța doar folosind noi tehnologii. Când nu există o evoluție de jos în sus și când informația este comprimată, nu putem înțelege lucrurile. Când vârfurile sunt înalte, nu este un proces de învățare eficient, organic, natural, și nu poți ajunge în vârf. Pe de altă parte, putem avea o educație bună atunci când începem de la nivelul de bază. Odată ce

² Ibidem.

cunoștințele de bază au fost dobândite de ucenici, aceștia vor putea dobândi ulterior aptitudinile cerute de mediul de lucru.

➤ În acest sens, atunci când ne propunem să formăm și să informăm în același timp, în context profesional, trebuie să facem acest lucru adaptându-ne mereu la viața profesională care se găsește în continuă schimbare

➤ Inițierea și aplicarea unor seturi de măsuri legislative mai relevante pentru acest tip de învățământ. Deoarece legea îi protejează în special pe minori, pregătirile profesionale încep mai târziu astăzi.

➤ În trecut, tinerii începeau formarea profesională în jurul vârstei de 15 sau 16 ani. O persoană intervievată pe această speță a declarat: *Personal, văd că în zilele noastre companiile evită tinerii minori pentru că sunt mai protejați la locul de muncă. Statul nu permite, de exemplu, ca ei să muncească mai mult de 8 ore sau duminica etc. În multe meserii lucrăm mai mult și de aceea majoritatea ucenicilor au peste 18 ani. Deci rezultatul opiniei generale este că tinerii ar trebui să rămână la școală până la 18 ani, chiar dacă vor să lucreze.... Aceasta este o tendință care mi se pare problematică. ... Protecția juridică a minorilor există, dar companiile nu vor să se ocupe de asta. ... Împotriva exploatării ucenicilor, companiile se apără subliniind faptul că această pregătire a tinerilor este costisitoare....*

Interdependența „avantaje – dificultăți – soluții” în cadrul învățământului profesional/dual

<i>Avantaje</i>	<i>Dificultăți</i>	<i>Posibile soluții</i>
- diversitatea cazurilor practice - varietatea disciplinelor școlare - loialitate și identificare cu proiectele companiei - mână de lucru mai ieftină - nicio formare intensivă după angajare - cămine pentru asigurarea nevoilor de cazare - mobilitate internațională. În acest sens funcționează HUB-urile de practică. În acest sens în România amintesc Construct HUB inițiat din 2019 (https://constructhub.ro/#despre).	-penurie de tineri ucenici - ucenici din familiile de muncitori, etichetarea socială - sarcini de muncă importante - remunerare de bază - călătoria și cazarea - companiile <i>sponsor</i>	- mai puțin volum de muncă - creșterea remunerației - ranforsarea motivației de lucru - adaptarea condițiilor de muncă - adaptarea la viața profesională/duală - deținerea cunoștințelor de bază ale meseriei - competențe interculturale

După cum putem vedea în acest tabel, există o interdependență puternică între avantajele, dificultățile și soluțiile avute în vedere. Astfel, pe partea de beneficii, se poate enumera varietatea de cursuri teoretice și practice, o forță de muncă deja instruită pentru afaceri și mai puțin costisitoare, loialitate față de companie, fără a uita cazarea la fața locului și mobilitatea internațională datorită bilingvismului și multilingvismului.

În ciuda acestor avantaje, rămân o serie de provocări, și anume: lipsa de ucenici, clasa socială de origine, disproporția dintre sarcina de lucru și salarizarea, precum și „monopolul” companiilor privind conținutul curricular. Pentru a depăși dificultățile sale, ar trebui puse în aplicare anumite soluții, cum ar fi: o remunerare mai bună și un volum de

muncă adecvat, acțiuni și eforturi concentrate pentru creșterea motivației tinerilor pentru învățământul profesional/dual, dar și dobândirea deprinderilor de bază ale profesiei și a deprinderilor interculturale. Pentru a asigura echilibrul trebuie asigurată o sinergie a celor trei poli.

Pentru a îmbogăți răspunsurile oferite de profesori la ghidul de interviu, s-a organizat un brainstorming cu o clasă de 15 elevi, ceea ce reprezintă aproximativ 1% din toți tinerii înscriși în școlile profesionale Kehl. Au fost abordate câteva unități tematice, printre care putem enumera: avantajele educației profesionale, dezavantaje sau provocări, soluții de luat în considerare, dar și legătura dintre educația profesională și educația pe tot parcursul vieții cât și viitorul formării profesionale. În ceea ce privește beneficiile învățământului profesional/dual, elevii au identificat următoarele:

Avantaje

1. Remunerația
2. Experiența profesională dobândită
3. Cunoștințele teoretice
4. Companiile nu mai trebuie să investească în cursuri de formare inițială a salariaților
5. Întâlnirile cu ucenici din alte structuri similare
6. Mai multă siguranță pentru obținerea unui post într-o companie celebră

Dezavantaje

1. Sarcini de lucru prea complicate
2. Exploatarea forței de muncă a ucenicilor
3. Remunerarea nediferențiată (arcini de muncă complexe, efort mai mare, urmează de aici prin consecință o remunerare mai bună)
4. Uneori companiile au mai mulți ucenici din sistemul profesional/dual decât salariați proprii

Soluții

1. Reducerea timpului de lucru
2. Oferirea salariului minim
3. O organizare mai bună a timpului petrecut la școală și în companie, precum și o *incomprehensiune* optimă a intereselor companiei cu cele ale unității de învățământ

b. Modelul organizării activității economice în cadrul instituțiilor de învățământ profesional tehnic: Suedia, Danemarca, Finlanda.

În cadrul acestui model statul este cel care planifică, organizează și controlează toate aspectele învățământului profesional, dar se consultă cu agenții economici privind tendințele și solicitările de pe piață. Statul dotează atelierele din școala profesională pentru realizarea activităților de producție/prestare servicii. Statul reglementează și asigură formarea specialistului din punct de vedere teoretic standardizat și din punct de vedere practic în baza activităților de producție /prestare servicii. Instituția de învățământ are un anumit grad de independență în luarea deciziei referitor la activitățile economice desfășurate. Finanțarea și controlul calității formării profesionale sunt efectuate de către stat. Deseori acest model se implementează în baza parteneriatului public-privat.

c. Modelul instituționalizării mecanismelor de interacțiune dintre educație și economie: țările UE.

În cadrul acestui model statul întrunește structurile relevante pentru realizarea dialogului social în vederea formării profesionale de calitate. Sindicatele, patronatele și reprezentanții statului formează foruri competente pe diverse sectoare ale economiei care stabilesc rigorile pentru formarea profesională. Statul identifică agenții economici pentru desfășurarea stagiilor de practică ale studenților. Statul asigură controlul asupra calității formării profesionale. Finanțarea este asigurată de către stat. Acest model este popular în Uniunea Europeană, fiind folosit în paralel cu modelele deja existente (tradițional, bazat pe învățământ dual și întreprindere în cadrul școlii). Această abordare a început să se consolideze începând cu anii 80 când s-a conștientizat faptul, că educația profesională trebuie să aibă o legătură strânsă cu economia. Platforma în baza căreia s-a format modelul de interacțiune activă dintre educație și economie este constituită din mai multe componente, printre care se numără consiliile naționale la nivel central pentru coordonarea formării profesionale în cadrul învățământului profesional și Comitete Sectoriale - foruri, bi- sau tripartite, competente în sectoare specifice ale economiei naționale. Sistemul instituțional cu mecanismele de interacțiune și modalitatea de colaborare în cadrul acestui model sunt destul de complexe și greu de reprodus.

d. Modelul bazat pe cererea agentului economic pentru forța de muncă muncitorească: Japonia, SUA, Coreea de Sud.

În acest model rolul statului este limitat. Formarea profesională se dezvoltă sub influența factorilor economici. În Japonia și SUA în școala de cultură generală în clasele 11, 12 se oferă cursuri specializate de formare profesională, dar nu se obțin certificate. Are loc profesionalizarea prin introducere în programul școlii generale a instruirii profesionale obligatorii. Certificarea se obține în cadrul întreprinderilor, în rezultatul susținerii examenelor de calificare.

e. Modele Mixte: Marea Britanie, Grecia

Unele țări au adoptat modele mixte de organizare a sistemului de învățământ profesional tehnic. Spre exemplu integrarea modelului bazat pe cererea agentului economic pentru forța de muncă și modelul tradițional de formare a forței de muncă în școală pentru anumite specialități considerate prioritare pentru țară la momentul respectiv. În Anglia din 1998 se implementează un nou model de acest fel în baza noii formule de pregătire, „Youth Training Scheme”

2.5. Bune practici privind învățământul dual în Europa -prioritizarea domeniului ȘTIM: științe, tehnologie, inginerie, matematică-Modelul austriac de supra-company apprenticeship

În anul 2019 a fost realizat un studiu de către KPMG Advisory SRL și Institutul Național de Cercetări Economice 'Costin C. Kirițescu' al Academiei Române pentru Confederația Patronală Concordia având ca scop analiza calitativă și cantitativă a pieței muncii în România. Studiul acoperă o serie de problematici de tipul: configurația actuală a pieței muncii la nivel național și în profil teritorial; repere privind deficitul de forță de muncă; proiecții/scenarii de evoluție în perspectiva pe termen lung; exemple de bune practici din state membre UE și România pentru atenuarea deficitului cantitativ și calitativ de forță de muncă, în final autorii propunând o schemă de recomandări.

Analiza bunelor practici a relevat faptul că în majoritatea statelor membre UE se acordă o atenție din ce în ce mai mare domeniului STIM (științe, tehnologie, inginerie, matematică), cu scopul de a crește interesul tinerilor pentru cariere STIM și, implicit, capacitatea de inovare și dezvoltare tehnologică la nivel național. De asemenea, educația vocațională începe să aibă un rol cheie în gestionarea provocărilor existente pe piața muncii, determinând reformarea orientării în carieră, **introducerea învățământului dual** și adaptarea programei de învățământ pentru a răspunde mai bine nevoilor pieței muncii. În același timp, fenomenul de părăsire timpurie a școlii este un fenomen pe care multe state încearcă să îl țină sub control prin măsuri specifice de prevenție, intervenție și de compensare.

Bune practici privind învățământul dual în Europa	
Țara	Inițiativa
Germania	Prin sistemul de educație duală din Germania, elevii participă la educație formală în instituții VET și abilitățile practice le dezvoltă în companii. După finalizarea învățământului general obligatoriu, majoritatea tinerilor încep o ucenicie într-o companie pentru a dezvolta aptitudini profesionale și pentru a intra pe piața muncii ulterior. Astfel, uceniciile fac parte din sistemul educațional formal și contribuie la integrarea tinerilor pe piața muncii. Elevii beneficiază și de consiliere vocațională, prin: prelegeri cu privire la diferite meserii, analiza competențelor individuale ale elevilor, internship-uri de scurtă durată în companii sau centre de formare, discuții informale cu angajatorii, consiliere în carieră. De multe ori, aceste activități sunt realizate în cooperare cu Camerele de Comerț, Agenția de Ocupare a Forței de Muncă. După ce elevul a identificat domeniul în care ar dori să își dezvolte cariera și trece cu succes procesul de selecție, participă într-un stagiul de ucenicie. Astfel, încheie un contract de ucenicie cu un angajator, unde merge 3 zile pe săptămână, învață noțiuni specifice locului de muncă și este plătit. Restul de 2 zile, le petrece la școală, unde dobândește cunoștințele teoretice de care are nevoie. Rezultatele sale sunt monitorizate atât de companie cât și de școala vocațională. La final, elevul este evaluat atât practic cât și teoretic și în cazul în care nu trece acest examen, nu i se permite să practice meseria respectivă. În cazul în care examenul este trecut cu succes, acesta devine lucrător calificat și poate accesa posturi similare disponibile pe piața muncii
Slovenia	În Slovenia, procesul de tranziție de la școală la piața muncii este numit Modelul Hybrid, întrucât partea teoretică acoperită de sistemul educațional, este îmbinată cu partea practică oferită uneori tot de școli sau parteneri sociali (angajatori). Educația pentru o gamă largă de profesii este realizată în două moduri: 1. Unitatea școlară organizează formarea teoretică și practică pentru întreaga școală. În cazul în care formarea practică are loc la angajator, școala și angajatorul semnează un contract care definește drepturile și obligațiile mutuale. 2. În sistemul dual, școala organizează modulul teoretic și o parte din partea practică, în timp ce majoritatea componentei de practică se realizează la angajator. Studentul și angajatorul semnează un contract care ar trebui confirmat de către Cameră (a meșteșugurilor sau a comerțului). Prin confirmarea contractului, studenții dobândesc un statut de ucenic și primesc o recompensă de la angajator. Ucenicul participă la aproximativ 4 luni de formare teoretică și timp de trei luni beneficiază de formare practică la angajator. Acest model este parțial diferit în funcție de profilul ocupației. Procesul de învățare este monitorizat atât de companie, cât și de școala vocațională.

Bune practici privind învățământul dual în Europa

Țara	Inițiativa
	Partea teoretică a examenului final este evaluată de către școala vocațională și partea practică de către Camera de Comerț care monitorizează cunoștințele și competențele obținute în diferite domenii de orientare. Fără a trece ambele examene, studentul nu va putea lucra în profesia aleasă. În cazul în care trece examenele cu succes, el este văzut ca fiind un lucrător calificat și poate aplica la locuri de muncă vacante pe piața muncii.
Austria	Formarea de ucenicie dublă funcționează pe principiul de a petrece 80% din timp în organizații și 20% din timp la o școală vocațională. Potrivit statisticilor, aproximativ 92% din toate programele sunt organizate în această formă. Forme speciale: - Atelier de lucru: organizațiile organizează astfel de ateliere, pentru o parte din perioada de ucenicie, cu scopul de a instrui elevii și a le oferi informațiile de care au nevoie pe perioada de ucenicie. - Alianțele de formare: formate din mai multe organizații, cu scopul de a pregăti ucenicii în momentul în care o companie nu poate îndeplini cursurile necesare pentru calificarea specifică unui loc de muncă. - Alte forme de formare suplimentară sunt efectuate în alte întreprinderi sau unități de învățământ adecvate (de exemplu, instituțiile vocaționale). - Formare (supra-company apprenticeship): pentru tinerii înregistrați la Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă din Austria care nu pot găsi un loc unde să practice un stagiul de ucenicie la o companie sau care au renunțat la un program de ucenicie. Acest tip de formare este realizat de către instituții de formare care pot să predea toate subiectele specifice unei meserii
Elveția	Formarea inițială vocațională poate fi organizată în cadrul companiilor sau la școală. Ambele forme de formare duc la aceleași calificări, bazate pe aceleași proceduri de calificare. Cel mai frecvent, formarea are loc la sediul organizațiilor. Formarea la sediul companiei are o pondere de 60%-80%, în timp ce formarea la școală are o pondere între 20-40%. Există trei tipuri de formare vocațională organizate la societăți: - Formare în organizațiile mici și mijlocii: activitățile desfășurate la organizația gazdă durează aproximativ 3 sau 4 zile pe săptămână și restul activităților sunt derulate în centre vocaționale (în funcție de specializare, perioada petrecută la centrele vocaționale poate varia de la câteva zile până la câteva luni, alocate pe perioada întregii perioade de ucenicie). Formarea poate fi organizată și la sediul companiilor, atunci când organizația este responsabilă și de partea de pregătire tehnică (se pot forma și alianțe) - Formarea profesională în organizațiile medii și mari: cursanții își încep adesea ucenicia în atelierele de formare care aparțin organizației, în laboratoare de formare externe pentru formare vocațională și ulterior sunt angajate după câteva luni, în anumite cazuri chiar după unul sau doi ani pe un rol în cadrul companiei. - Formarea printr-o alianță de formare: cursurile pot fi desfășurate pe o perioadă pornind de la câteva luni, până la doi ani. Apoi, cursanții sunt angajați într-una sau mai multe societăți afiliate cu alianța pentru a câștiga experiență. În paralel cu formarea organizată de companii sau de centrul vocațional, cursanții merg la școala vocațională timp de una până la două zile pe săptămână sau (mai rar), timp de câteva săptămâni.

<i>Adaptarea programei pentru a asigura relevanța pentru nevoile existente pe piața muncii</i>	
Olanda	În 2016/2017 au fost introduse zece noi programe vocaționale în sistemul de învățământ secundar inferior. Noile programe includ arii de specializare diferite care pot fi combinate cu diverse cursuri specifice. Școlile pot lucra împreună cu partenerii lor de afaceri regionali în conceperea acestor cursuri. Programa este formată din trei părți: o parte de bază, care include cursuri de olandeză, engleză, artă, educație fizică și aritmetică; o parte care, în funcție de profilul ales, include fie o combinație de cursuri specifice, cât și două cursuri academice generale sau numai cursuri academice generale; și o parte selectivă în care elevii pot alege cursuri în funcție de traseul de carieră și educație pe care îl preferă
Spania	"Programa integral de cualificacion y empleo (PICE)" este implementată de Camerele de Comerț din Spania și include activități de consiliere și formare realizate în parteneriat cu organizațiile ca potențiali angajatori. Programul este aliniat cu obiectivul fondului de garantare pentru tineri, respectiv de a oferi servicii de calitate pentru a crește gradul de angajabilitate, a oferi educație continuă și stagii de ucenicie persoanelor sub 30 de ani care au terminat educația formală sau au devenit șomeri. Fiecare program este dezvoltat pe baza profilului individual, a intereselor, nivelului de educație și aptitudinilor persoanei participante. De asemenea, acesta răspunde cererilor și nevoilor companiilor și ia în considerare calificările necesare. Programul include programe complementare de formare, mobilitate și educație duală. Planul de formare include acțiuni de formare în domeniul ales pentru a putea obține locul de muncă vizat și orientare în carieră. Planul de educație duală oferă servicii de formare pentru a obține certificarea profesională dorită, prin cursuri și stagii de ucenicie. Sunt parcurse diverse etape, începând cu identificare companiilor, realizarea unei analize a nevoilor de formare, furnizarea de instruire companiilor și dezvoltarea planurilor de formare. Toate aceste acțiuni sunt coordonate de mentori din cadrul camerelor de comerț. Planul de mobilitate include oportunități de formare și experiență profesională în alte țări ale UE. A se vedea mpdelul de excelență Mondragon la https://www.mondragon.edu/en/information-of-interest/dual-training
Belgia	Proiectul BIDA a fost înființat cu scopul de a reintegra în sistemul de educație vocațională și educație duală tinerii care intenționează să abandoneze formarea sau care au abandonat deja. Acest proiect a venit ca un răspuns la ratele crescute de abandon în primul an de educație vocațională. Proiectul oferă servicii individualizate, de exemplu: analiza planului de carieră; analiza punctelor forte, a intereselor și a motivației; coaching pentru alegerea unei noi cariere sau specializare educațională; un plan individual de orientare. Participarea este voluntară. Când intră în acest proiect, tinerii sunt evaluați pe competențele principale: limba germană, matematică și competențe sociale. Astfel, se extrag anumite concluzii cu privire la nivelul acestora de pregătire la momentul înrolării în program, cu scopul de a actualiza conținutul materiilor predate. Proiectul a fost stabilit în cooperare cu parteneri strategici: profesori, instituții de învățământ cu fracțiune de normă, companii, formatori și școli secundare.

Adaptarea programei pentru a asigura relevanța pentru nevoile existente pe piața muncii

Italia	Institutul tehnic superior (Higher Technical Institutes - HTI) a fost înființat în 2010 de către guvern cu scopul de a oferi competențe tehnice și tehnologice în domenii considerate strategice pentru dezvoltarea economică a țării. HTI furnizează educație vocațională, actorii implicați fiind: școlile profesionale, administrațiile locale, furnizorii de formare acreditați de guvernul regional, întreprinderi și departamente universitare. Cooperarea dintre părțile implicate se axează puternic pe dezvoltarea programelor de învățământ și pe asigurarea livrării unor programe vocaționale de calitate, cu o componentă majoră practică. Programul adresează nevoia de a inova la nivelul țării și este axat pe 6 piloni principali: tehnologii noi pentru a promova produsele locale, mobilitate, eficiența energiei, tehnologii pentru păstrarea moștenirii culturale, ITC, tehnologii în domeniul sănătății.
--------	---

Colaborarea cu organismele de practică

Țara	Inițiativa
Belgia	În Belgia, angajatorii care primesc ucenici beneficiază de 12 ore de formare. Programul se concentrează asupra unor aspecte precum: primirea ucenicilor, acordarea de feedback, alocare sarcini și managementul conflictelor. Această formare este obligatorie pentru toți noii angajatori și supraveghetori, precum și pentru cei care au mai participat în astfel de inițiative însă au întâmpinat dificultăți.
Elveția	În Elveția, organizațiile trebuie să îndeplinească anumite standarde de calitate, care sunt monitorizate și respectarea acestora reprezintă o cerință obligatorie pentru a putea lua ucenici. Supraveghetorii ucenicilor trebuie să finalizeze un curs de formare de 100 de ore, care include tematici precum: pedagogie, aspecte juridice, cunoașterea sistemului de educație vocațională și potențialele probleme specifice anumitor grupuri de tineri, cum ar fi drogurile sau alcoolul. Ca parte a procesului de asigurare a calității, inspectorii interviuează ucenicii și angajații din companie pentru a monitoriza calitatea formării. În cazul în care sunt identificate probleme, aceștia oferă organizației coaching. Companiile recunosc beneficiile acestei abordări.
Finlanda	Programul Telkkä din Finlanda s-a bazat pe o cooperare între profesori și formatorii de la locul de muncă, cu scopul de a îmbunătăți modalitatea în care studiile vocaționale răspund nevoilor actuale de pe piața muncii. Programul a inclus o perioadă de două luni în care profesorii au participat la formare alături de reprezentanți din organizație, cu scopul de a-și actualiza competențele profesionale. Perioada de formare a fost precedată de un seminar și de planificare (pentru clarificarea obiectivelor și a așteptărilor) și urmată de feedback-ul profesorilor și reprezentanților companiei și de împărtășirea informațiilor către comunitatea mai largă
Danemarca	Lanțul de retail Coop și-a dezvoltat propriul program de educație vocațională pentru următoarele meserii: măcelari, brutari și asistenți cofetari. Programul respectă cerințele naționale pentru cele trei profesii și este realizat în strânsă cooperare cu Zeeland Business College, cu un furnizor național acreditat. Programul se concentrează mult mai mult pe învățare la locul de muncă, față de programele standard de educație pentru aceste meserii. Printre altele, există o "garanție de ucenicie" pentru toți studenții, ceea ce înseamnă că tuturor

<i>Colaborarea cu organismele de practică</i>	
<i>Tara</i>	<i>Inițiativa</i>
	participanților la program li se asigură un loc de ucenicie într-unul din supermarketurile din lanț

Formare tehnică și profesională în Finlanda

Este deja un truism a se afirma că Finlanda dezvoltă un sistem educațional care s-a impus ca reper pe plan mondial. Succesul constă în mare măsură pe accentul deosebit pe care îl pune pe formarea profesională. De asemenea, bazate pe capitaluri proprii, educația și inovația sunt cei mai importanți piloni pentru dezvoltarea durabilă a țării. În acest spațiu, 46% dintre elevi aleg liceul în timp ce 54% din ei merg la formarea profesională.

Cele patru surse care generează calitate în contextul formării profesionale sunt:

1. Învățarea la locul de muncă și educația livrată în sistemul de educație combină teoria cu practica și îi pregătește pe elevi/studenți pentru viața profesională. Fiecare elev/student are un plan de intervenție personalizat în funcție de aptitudinile personale iar locul de muncă este ales de o echipă multi-instituțională (elev/profesor *Omnia*/instructor la locul de muncă), la fel deciziile educaționale referitoare la ruta educațională și evaluare.

2. Calificarea bazată pe competențe care se completează prin „demonstrații”.

3. Demonstrarea abilităților necesită loc de muncă la sfârșitul perioadei de formare. Competențele sunt evaluate într-o lucrare practică ăemtru a demonstra că au dobândit abilitățile necesare.

4. Calea de studiu individuală sau personalizată, care include planul personal de studiu pentru

elevi tradiționali sau pentru elevii cu nevoi speciale (de învățare sau sociale, dizabilități, mintale, sau probleme de sănătate fizică), precum și un plan flexibil construind rute de studiu (tutori, sportivi etc), recunoașterea studiilor sau a competențelor dobândite anterior.

La fel de bine reputat ca în Germania, învățământul profesional este încadrat juridic de *Legea educației profesionale* și de *Regulamentul din 1998*. Curriculumul național este elaborat de Agenția Națională Finlandeză pentru Educație în colaborare cu sindicatele de salariați și cu organizațiile patronale și regroupează 371 de calificări profesionale în următoarele sectoare de activitate:

1. științe umane și educație;
2. servicii sociale, sănătate și sport;
3. științe sociale, business și administrație;
4. cultură;
5. științele naturii;
6. resurse naturale și dezvoltare;
7. tehnologie, educație și transport;
8. turism, industrie alimentară și servicii casnice.

În Finlanda, formarea profesională este fundamentată pe programa școlară de bază, fiind strâns legată de nevoile de pe piața muncii și focalizată pe competențele profesionale achiziționate prin învățare. Experiența profesională anterioară este recunoscută și luată în calcul pentru obținerea calificării. Certificarea bazată pe competențe reprezintă caracteristica esențială a învățământului profesional, ceea ce înseamnă că învățarea propriu-zisă este mai importantă decât testele. Pentru a evita abandonul școlar și exclușiunea socială, învățarea este **personalizată** și **flexibilă**. În acest sens, instituția de învățământ profesional *Omnia*, fondată acum 35 de ani, este un furnizor de educație multidisciplinară: 1000 de persoane alcătuiesc personalul didactic, în timp ce 50 000 de elevi stagiați sunt înregistrați în educația inițială și

continuă. Recunoscută la nivel internațional, *Omnia* a fost selectată de Agenția Națională Finlandeză pentru Educație ca furnizor educativ în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice dar și ca partener indispensabil în antreprenoriat și educație de către UNESCO, OCDE și Fundația Europeană de Formare.

Omnia oferă o gamă largă de activități salariaților din întreprinderi și oricărei alte persoane: formare generală și profesională în învățământul secundar superior, formare prin învățare, educația adulților, ateliere și servicii educative pentru imigranți. Învățarea cu scop profesional și învățarea pentru dezvoltarea personală sunt organizate de către profesori calificați.

Educația constă în activități educative pentru cel puțin 20 de credite europene (ECTS) și într-o formare la locul de stagiu. Formarea prin învățare regroupează perioade de formare practică (80%) și de cursuri teoretice (20%). Sunt oferite și programe de învățare personalizată.

Evaluarea este făcută de o trilogie de evaluatori: profesori, salariați și reprezentanți patronali pe o scală cu trei niveluri: satisfăcător (nivelul 1); bine (nivelul 2) și excelent (nivelul 3). Astfel, o calificare profesională eşalonată pe trei ani conferă stagiatorilor nu numai o diplomă în domeniu, dar și posibilitatea de a fi complet eligibili la examenele de admitere la universitățile generale și la universitățile de științe aplicate. În consecință, sistemul educativ din Finlanda este într-adevăr focalizat pe educație pe parcursul întregii vieți întrucât nu există parcursuri educative închise.

Omnia propune mai multe activități teoretice și practice focalizate pe calificările profesionale din diverse domenii: îngrijiri sociale și de sănătate, inovație și antreprenoriat în educație, proiecte și parteneriate internaționale. În total, 22 de calificări sunt propuse, incluzând 34 de programe de studiu. Studiile teoretice sunt combinate cu formări practice organizate pentru 6 luni (chiar mai mult) la locul de muncă în funcție de planul personalizat de studiu și de exigențele naționale.

Evaluarea este făcută prin demonstrarea practică a competențelor profesionale. Principalele sectoare de formare sunt:

1. artizanat: dulgher și lucrător metalurgic;
2. industrie hotelieră, turism și servicii la domiciliu: bucătar, consilier în turism, paznic, instructor în educație familială;
3. servicii în sport, sănătate și servicii sociale: coafor, consultant cosmetică, terapeut, infirmier specializat;
4. transport, comunicare și tehnologie: constructor de vapoare, mecanic, electrician;
5. administrație, business și științe sociale: antreprenoriat și inovație.

În domeniul sănătății și al serviciilor sociale, stagiarii sunt formați pentru a avea grijă de persoanele cu handicap, de persoanele vârstnice, de copii și de tineri. Sunt totodată formați ca asistenți sociali care se vor implica în lupta împotriva abuzului de substanțe ilicite, dar și ca infirmieri și asistenți dentari.

Metodele de predare sunt variate și complementare pentru a asigura o calitate bună a rezultatelor educative, adică:

1) **Personalizare:** Modulele de învățare sunt *flexibile* și *adaptate* potențialului și nevoilor fiecărui stagiar. Dacă este cazul, studiile efectuate anterior și competențele achiziționate sunt recunoscute, în timp ce parcursuri de studii polivalente sunt organizate pentru atleți, profesioniști și tutori. Planul personalizat de studiu – PSP – este stabilit pentru stagiarii obișnuiți. Cei care doresc să studieze mai repede și au nevoie de mai multă flexibilitate beneficiază de un alt program de studiu – JOTS. În final, programul de studiu HOJKS se adresează stagiatorilor cu nevoi speciale.

2) **Formare profesională:** Formarea este variată și constă în parcursuri tradiționale de învățare și parcursuri personalizate de învățare, dar și în învățarea la locul de muncă, învățarea on-line și munca în echipă.

3) **Învățare la locul de muncă:** Combinând teoria cu practica, formarea în întreprinderi oferă stagiarii mai multe posibilități de a obține un loc de muncă după obținerea diplomei. În acord cu obiectivele fixate în planul personalizat de învățare, stagiarii sunt formați la locul de muncă, fiind supervizați de un formator de stagiu din întreprindere și un profesor de la Omnia.

4) **Demonstrarea competențelor profesionale:** După terminarea perioadei de formare, stagiarii trebuie să demonstreze competențele deprinse în cadrul diferitelor situații practice ca parte integrantă a evaluării educative.

5) **Calificarea bazată pe competențe:** După trecerea probelor practice, stagiarii primesc o *certificare* în domeniul lor de expertiză. Competențele însușite prin formarea profesională sunt realmente legate de piața muncii și de nevoile societății: stagiarii construiesc clădiri pe care le vând ulterior unei întreprinderi partenere sau creează obiecte de artizanat din lemn pe care le vând în punctele de vânzare situate în incinta centrului de formare Omnia.

Centrul de Formare pentru Adulți din Tampere oferă cursuri de formare inițială și continuă în domeniul electricității și al tehnologiei. Studenții sunt formați să repare calculatoare vechi, aparate casnice și semafoare sau să instaleze cabluri și instalații electrice. Și aici oferta educativă este legată de nevoile societale iar electricienii găsesc ușor de muncă după obținerea diplomei dat fiind că, spre deosebire de salariații străini, aceștia cunosc bine legislația națională în materie. Târgul de meserii MessuKeskus din Helsinki prezintă tinerilor numeroase meserii și oferte de muncă. Sute de studenți dau examenele finale în mijlocul târgului în fața unui public larg și sunt evaluați de un juriu de profesioniști în diferite sectoare de activitate: tubatură, fixare de ferestre, mecanică, gastronomie, brutărie, coafură, masaj, manichiură, confecționare de pălării, concursuri de logică – constructori de clădiri, electricieni, dulgheri. Numeroși inventatori își prezintă invențiile (biciclete, figurine originale pentru jocul cu nisip, mingi de cauciuc pentru eliminarea stresului). Tinerii inventatori și marile companii care își adaptează și diversifică în mod constant oferta sunt de asemenea prezenți. Competiții cu echipe internaționale sunt organizate în domeniul informaticii.

2.6. Învățământul universitar dual în România

Câteva ramuri importante ale economiei, precum Comerțul, Turismul, sistemul bancar, Construcțiile sau chiar domeniul IT se confruntă cu deficitul de personal calificat. Tinerii absolvenți care s-ar putea angaja imediat după ce termină studiile sunt în continuare foarte slab pregătiți pentru munca efectivă, din cauza necorelării dintre școală și practică. Un nou sistem, cel de învățământ dual universitar, ar putea rezolva ambele probleme, și pe cea a pregătirii practice a studenților, dar și pe cea a forței de muncă.

Sistemul de învățământ universitar dual ar presupune o pregătire bazată pe practică, din care să profite, în egală măsură, studenții, companiile care îi angajează, universitățile și statul. Chiar dacă statul ar urma să fie cel care subvenționează aceste programe – așa cum deocamdată doar s-a propus –, câștigul ar fi pe termen lung, pentru că soluția învățământului universitar dual ar rezolva în primul rând marea problemă a păstrării forței de muncă în România, diminuând, poate până la anulare, migrația tinerilor spre țările din Europa de Vest. Kaufland România a comandat un studiu, realizat de specialiștii de la ASE București, pentru a stabili cât de benefică ar fi o astfel de abordare, în viitor, mai ales pentru angajatorii care ar

putea să-și formeze angajații încă de pe băncile școlii, din timpul facultății. INTACT Professional Debates a organizat o dezbatere pe această temă, cu titlul „Criza forței de muncă. Corelarea sistemului de învățământ universitar cu piața muncii”, pornind de la studiul realizat de ASE. Concluziile dezbaterii sunt favorabile introducerii învățământului universitar dual, care ar putea să împartă cei trei ani de studii ai programului de licență.

Programele de studii de acest fel, care deja au fost implementate, în ultimii ani, au fost suportate din punct de vedere financiar de companiile private beneficiare – la Politehnica București sau ASE București -, însă reprezentanții Ministerului Finanțelor opinau că statul ar putea finanța integral astfel de programe, cu ajutorul fondurilor europene sau chiar de la bugetul statului, prin diverse programe, astfel încât să încurajeze atât mediul de afaceri, cât și pe tinerii care astfel ar rămâne să muncească în România. „Din punctul nostru de vedere, oferim tot sprijinul pentru orice ar putea menține forța de muncă în România. Dacă o companie este interesată de a prelua studenții de la o universitate, acea companie ar trebui să încheie un contract ferm cu universitatea, iar studenții să poată lucra efectiv pentru companie. În acest fel, câștigă și studentul, care efectiv lucrează în companie, și firma, care se degrează de o parte din forța de muncă pe care trebuie să o susțină, statul ar putea plăti costurile de salarizare pentru acești angajați studenți, iar astfel firma se poate degreva de costurile cu salariile, iar studentul poate obține și vechime în muncă, în perioada respectivă. Astfel, compania își rezolvă problema cu forța de muncă, iar studenții capătă experiența aceea care li se cere la angajare și pe care nu o au în urma perioadelor simple de practică”. Pentru a face posibile aceste programe de studiu, va fi nevoie și de câteva modificări la Codul Fiscal dacă vor fi benefice stopării migrației românilor către piețele externe.

Programe deja implementate cu succes

D-na Ecaterina Andronescu, alături de alți decidenți în materie de educație, susțineau introducerea acestui sistem în universități, un sistem viabil care ar putea fi o soluție pentru a rezolva această problemă. „Sunt preocupată de modul în care am putea opri migrația. Dacă noi avem astăzi circa patru milioane de români care muncesc în străinătate (declarație în 2018), este normal să le simțim lipsa pe piața forței de muncă. Acest fenomen, coroborat cu abandonul școlar, reduce substanțial numărul de specialiști pentru piața forței de muncă din România. De altfel, Universitatea Politehnica din București, al cărei rector a fost mult timp Ecaterina Andronescu, este în topul celor care au aplicat deja acest sistem, prin contractele încheiate în ultimii cinci ani cu mai multe companii interesate de a prelua studenți, masteranzi și doctoranzi. Unele masterate sunt făcute în colaborare cu anumite companii care contribuie financiar la realizarea programului postuniversitar, dar își aduc și specialiștii care-i pregătesc pe masteranzi, punându-le la dispoziție spațiul de practică în companie. Sunt proiecte foarte valoroase care au fost realizate în acest tip de parteneriat, în ultimii ani, iar pentru multe dintre acestea s-au încheiat contracte de confidențialitate, fiind vorba despre invenții și inovații, realizarea unor prototipuri și tehnologie de ultimă generație, în mai multe domenii de activitate. Și ASE București a avut, în ultimii ani, astfel de parteneriate foarte importante, iar multe dintre companiile private și dintre instituțiile statului sunt interesate de astfel de colaborări în care să angajeze direct studenții și masteranzii universității.

Cum funcționează sistemul universitar dual

Acest sistem funcționează deja în Germania și în alte țări europene, și presupune transformarea a cel puțin un an de studiu universitar în practică la o companie. Mai bine zis, transformarea studiului în muncă efectivă, la compania respectivă, dar în cadrul unui program universitar. Pentru a face posibil acest nou tip de studiu universitar în România, trebuie să se găsească o posibilitate de a adapta curricula, dar și sursele de finanțare necesare. “Curricula ar

trebui să fie comună, universitatea poate face curricula, ținând cont de nevoile companiei”, susținea Simona Chirică, lector universitar doctor la ASE București. Cele mai grave probleme sunt în Turism și în Construcții, unde angajatorii se plâng de mai mulți ani că nu au pe cine să angajeze.

Ministrul Fondurilor Europene declara la vremea respectivă că sunt disponibile fonduri de peste 50 de milioane de euro pentru finanțarea unor astfel de programe de învățământ dual.

Din studiul comandat de Kaufland România și realizat de ASE București reiese că elevii care ar merge spre învățământul universitar dual resping și nu consideră necesară pregătirea care dezvoltă gândirea critică și creativitatea, în timp ce îmbrățișează ideea încadrării imediate pe piața forței de muncă și de a putea obține salarii mari. Acestea sunt tocmai principiile de bază ale sistemului universitar dual care va forma în primul rând executanți, de care are nevoie imediată piața.

În octombrie 2017 se semnala un model de bună practică universitar/dual în România. Douăzeci de studenți de la Facultatea de Inginerie din Sibiu din cadrul Universității „Lucian Blaga” (ULBS), specializarea Mecatronică, au participat la module de învățare în regim dual, după model german în cadrul proiectului Towards responsive engineering curricula through europeanisation of dual higher education (DYNAMIC).

2.7. Prevederi legale privind învățământul dual

2.7.1. Legea 199/2023 a Învățământului Superior, precum și Ordinului ministrului educației nr. 5.732/2022 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual (MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, Nr. 981 bis/10.X.2022)

CAPITOLUL III - ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DUAL

Art. 60

Învățământul dual se organizează în instituții de învățământ superior de stat, particulare sau confesionale acreditate, în baza contractului de parteneriat prevăzut la art. 5 lit. c).

Art. 61

Învățământul superior dual se organizează:

- a) pentru ciclul I - programe de studii universitare de licență, care corespund unui număr de credite cuprins între minimum 180 și maximum 240 de credite;
- b) pentru ciclul II - programe de studii universitare de masterat profesional, care corespund unui număr de credite cuprins între minimum 60 și maximum 120 de credite;
- c) pentru ciclul III - doctorat profesional.

Art. 62

(1) Durata pentru care se încheie contractul de parteneriat cuprinde perioada de timp aferentă activităților de promovare a ofertei, admiterea la studii, întreaga perioadă de studii, precum și perioada de finalizare a studiilor.

(2) Curriculumul pentru învățământul superior dual conține activități de învățare, predare și de învățare prin muncă, precum și de evaluare. Volumul de muncă specific activităților de învățare, predare, respectiv de învățare prin muncă, este partajat în mod egal.

Volumul de muncă este estimat în concordanță cu ECTS/SECT, exprimându-se în termenii creditelor de studii.

Art. 63

Contractul de parteneriat poate fi completat și cu alte clauze convenite de părți, cu condiția să nu contravină legislației în vigoare.

Art. 64

Contractul de parteneriat stabilește drepturile operatorilor economici cu privire la, fără a se limita la acestea:

- a) participarea la activitățile de informare și promovare a ofertei educaționale;
- b) participarea la dezvoltarea planului de învățământ;
- c) organizarea și derularea învățării prin muncă a studenților;
- d) evaluarea continuă a învățării prin muncă ;
- e) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă pentru studenții cu un număr de absențe care nu le permite finalizarea disciplinei;
- f) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă aferentă disciplinei nepromovate de către student;
- g) participarea la examenele de finalizare a studiilor;
- h) stabilirea cuantumului și a criteriilor de acordare a susținerii financiare, stimulentei și altor forme de sprijin pentru studenți;
- i) stabilirea criteriilor de angajare a absolvenților pe care i-a format, în baza contractelor învățare prin muncă.

Art. 65

Contractul de parteneriat stabilește drepturile instituției de învățământ superior cu privire la, fără a se limita la acestea:

- a) organizarea și derularea activităților de informare și promovare a ofertei educaționale;
- b) organizarea și desfășurarea admiterii;
- c) planificarea strategică a instituției de învățământ superior;
- d) proiectarea planului de învățământ;
- e) organizarea și derularea procesului educațional;
- f) evaluarea studenților;
- g) organizarea și desfășurarea examenului de finalizare a studiilor.

Art. 66

Contractul de parteneriat stabilește obligațiile operatorilor economici cu privire la, fără a se limita la acestea:

- a) *organizarea și desfășurarea stagiilor de învățare prin muncă prevăzute în planul de învățământ și desfășurate la operatorul economic;*
- b) *asigurarea condițiilor materiale - utilaje, echipamente, materii prime, materiale consumabile, energie și celelalte utilități necesare pentru învățarea prin muncă organizată în răspunderea lor, în conformitate cu planurile de învățământ, proiectate în colaborare cu instituția de învățământ superior;*
- c) *asigurarea resurselor umane (tutori) necesare pentru învățarea prin muncă a studenților, organizată la operatorul economic;*
- d) *asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție pentru studenți, pe perioadele de învățare prin muncă, derulate la operatorul economic;*

e) asigurarea securității și sănătății în muncă a studenților pe parcursul perioadelor de învățare prin muncă derulate la operatorul economic;

f) angajarea cheltuielilor necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, examinări de medicină a muncii și analize medicale obligatorii pentru studenți;

g) angajarea cheltuielilor pentru asigurări de răspundere civilă în cazul unor eventuale accidente, daune sau vătămări corporale generate în timpul pregătirii practice la operatorul economic, pentru studenți (în funcție de domeniul de activitate);

h) acordarea de burse pentru studenți, cel puțin la nivelul celor acordate din fonduri publice pentru învățământul universitar, precum și din alte fonduri, pentru învățarea în condiții de calitate;

i) acordarea altor forme de sprijin material și stimulente financiare convenite prin contractul de parteneriat;

j) asigurarea condițiilor necesare (dotări, materii prime, materiale consumabile, utilități etc.) pentru derularea evaluărilor pe parcurs a studenților, pentru activitățile derulate la operatorul economic;

k) contribuția convenită pentru îmbunătățirea dotării și a condițiilor de desfășurare a procesului educațional din instituția de învățământ superior;

l) implicarea în activități de informare și promovare a ofertei educaționale;

m) participarea cu specialiști la proiectarea planului de învățământ;

n) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă pentru studenții cu un număr de absențe care nu le permite finalizarea disciplinei;

o) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă aferente disciplinei nepromovate de către student.

Art. 67

Contractul de parteneriat stabilește obligațiile instituției de învățământ superior, cu privire la:

a) asigurarea spațiilor de învățământ cu dotările aferente pentru pregătirea teoretică și componenta de pregătire practică, destinate desfășurării activității didactice la programele de studii de învățământ dual;

b) asigurarea bazei materiale, a echipamentelor și dotărilor necesare procesului educațional organizat de instituția de învățământ superior;

c) asigurarea resurselor umane necesare pentru procesul educațional, organizat în cadrul instituției de învățământ superior;

d) asigurarea unui cadru didactic coordonator pentru fiecare formațiune de studii participantă la învățarea prin muncă, responsabil pentru monitorizarea acesteia la operatorul economic;

e) asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție pentru studenți, pe perioada studiilor derulate în instituția de învățământ superior;

f) asigurarea securității și sănătății în muncă a studenților pe perioada studiilor derulate în instituția de învățământ superior;

g) asigurarea, în colaborare cu operatorii economici, a organizării și desfășurării examenului de finalizare a studiilor, în conformitate cu reglementările legale în vigoare;

h) angajarea altor cheltuieli necesare pentru un învățământ de calitate;

i) asigurarea drepturilor studenților prevăzute de legislația în vigoare;

j) proiectarea planului de învățământ în parteneriat cu operatorii economici, respectând standardele de calitate;

k) planificarea, împreună cu operatorii economici, a activităților de învățare prin muncă;

l) organizarea și desfășurarea evaluării continue a studenților, în colaborare cu operatorii economici, cu respectarea reglementărilor în vigoare;

m) organizarea și desfășurarea, împreună cu operatorii economici, a activităților de informare și promovare a ofertei educaționale;

Art. 68

În învățământul superior dual activitatea de învățare prin muncă se efectuează exclusiv în răspunderea operatorilor economici parteneri de practică, în conformitate cu standardele de calitate și planurile de învățământ.

Art. 69

(1) În cadrul învățământului superior dual, *studentul/studentul doctorand* încheie cu instituția de învățământ superior și operatorul economic un contract individual de studii și pregătire practică prin care se stabilesc drepturile și obligațiile părților.

(2) Contractul individual de studii și pregătire practică se încheie distinct pentru fiecare ciclu de studii universitare până la începutul anului universitar.

Art. 70

(1) Învățământul dual de nivel 6 și 7 de calificare, Conform Cadrului național al calificărilor, este organizat ca învățământ cu frecvență.

(2) Învățământul dual de nivel 8 de calificare, Conform Cadrului național al calificărilor, este organizat ca învățământ cu frecvență sau învățământ cu frecvență redusă.

(3) Învățământul dual, reglementat prin prezenta metodologie, poate fi desfășurat și în limbile minorităților naționale.

Art. 71

Cifra de școlarizare pentru învățământul dual se stabilește anual, în cadrul instituțiilor de învățământ superior, în temeiul autonomiei universitare, pe baza solicitărilor operatorilor economici.

2.7.2. Ordinul nr. 4.275 din 15 aprilie 2024 pentru aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului superior dual:

Articolul 1

Prezenta metodologie reglementează organizarea și funcționarea învățământului superior dual, pentru calificări profesionale de nivel 5, 6, 7 și 8, nivel stabilit conform Cadrului național al calificărilor și corelat cu Cadrul european al calificărilor (EQF).

Articolul 2

(1) Învățământul superior dual reprezintă o formă de învățământ superior cu frecvență, pentru calificări profesionale de nivel 5, 6, 7 și 8.

(2) Învățământul superior dual se organizează pentru dobândirea de cunoștințe, deprinderi și competențe, pentru calificări profesionale de nivel 5, 6, 7 și 8. Competențele-cheie se dezvoltă în contextul formării profesionale, în sprijinul integrării cu succes pe piața muncii, favorizând totodată continuarea studiilor și învățarea pe tot parcursul vieții.

Articolul 3

(1) Învățământul superior dual se organizează în consorții de către instituții de învățământ superior de stat, particulare sau confesionale acreditate, în baza contractului de parteneriat.

(2) Potrivit legii, instituțiile de învățământ superior pot participa la constituirea de consorții de învățământ dual în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Responsabilitățile privind organizarea și desfășurarea activităților de învățare, predare, aplicative, de cercetare și evaluare sunt partajate între membrii consorțiului și stabilite în contractul de parteneriat.

(4) Operatorii economici organizează activitățile de învățare prin muncă și participă la evaluarea continuă a studenților.

(5) Activitățile aplicative și de cercetare se pot desfășura atât la instituția de învățământ superior, cât și la operatorii economici.

Capitolul II

Organizarea și funcționarea învățământului superior dual

Articolul 4

(1) Învățământul superior dual se desfășoară pe bază de contract de parteneriat și are următoarele caracteristici specifice:

a) este organizat într-un cadru unitar de către instituțiile de învățământ superior, la solicitarea operatorilor economici sau a structurilor asociative interesate, cum ar fi camere de comerț, asociații patronale de ramură, clustere în calitate de potențiali angajatori și parteneri de practică;

b) asigură o rută de educație și formare profesională, organizată pe bază de parteneriat și conform unor contracte individuale de pregătire practică încheiate cu operatorii economici care își asumă ca responsabilitate principală pregătirea practică a studenților;

c) operatorii economici asigură pregătirea practică a studenților și pot acorda burse, cel puțin la nivelul celor acordate din fonduri publice pentru învățământul superior, precum și din alte fonduri, pentru învățarea în condițiile respectării standardelor de calitate;

d) se bazează pe un parteneriat extins, asigurând colaborarea dintre instituțiile de învățământ superior partenere și mediul economic.

(2) Învățământul superior dual se organizează:

a) pentru studiile universitare de scurtă durată, care corespund unui număr de cel puțin 120 de credite, ca învățământ cu frecvență;

b) pentru ciclul I - programe de studii universitare de licență, care corespund unui număr de credite cuprins între minimum 180 și maximum 240 de credite, respectiv nivelului 6 de calificare profesională, ca învățământ cu frecvență;

c) pentru ciclul II - programe de studii universitare de masterat profesional, inclusiv cele de tip MBA/Executive MBA, care corespund unui număr de credite cuprins între minimum 60 și maximum 120 de credite, cu condiția ca durata totală cumulată a ciclului de studii universitare de licență și de masterat să corespundă obținerii a cel puțin 300 de credite de studii transferabile, respectiv nivelului 7 de calificare profesională, ca învățământ cu frecvență;

d) pentru ciclul III - doctorat profesional, ca învățământ cu frecvență sau învățământ cu frecvență redusă.

(3) La organizarea formei de învățământ superior dual pot contribui, inclusiv financiar, și autoritățile publice locale, structurile asociative interesate, respectiv camere de comerț și asociații patronale de ramură, precum și parteneri relevanți la nivel național sau internațional.

(4) Autoritățile publice locale pot acorda burse cel puțin la nivelul celor acordate din fonduri publice pentru învățământul universitar.

Articolul 5

Învățământul superior dual îndeplinește următoarele cerințe:

a) încheierea contractului de parteneriat între o instituție de învățământ superior și unul sau mai mulți operatori economici și, după caz, între structuri asociative, contract care stabilește condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri;

b) încheierea contractului individual de studii și pregătire practică dintre student, respectiv studentul-doctorand, operatorul economic și instituția de învățământ superior, contract care stabilește drepturile și obligațiile părților.

Articolul 6

(1) Denumirea generică de operatori economici, utilizată în prezenta metodologie, include operatorii economici/instituții de interes public/alte organizații - persoane juridice, care îndeplinesc condițiile legale referitoare la capacitatea juridică de angajator.

(2) Calitatea de potențiali angajatori și parteneri de practică se referă la interesul privind angajarea absolvenților pe care operatorul economic i-a format în baza contractelor de parteneriat și de a încheia contracte pentru practica studenților din învățământul superior dual.

(3) Sunt asimilate operatorilor economici, în înțelesul prezentei metodologii, și organizațiile care acționează în numele acestora (camere de comerț, asociații/clustere/consorții de operatori economici/alte structuri asociative cu personalitate juridică ale operatorilor economici) pentru încheierea contractelor de parteneriat pentru formarea profesională a studenților prin învățământul superior dual.

Articolul 7

(1) Durata pentru care se încheie contractul de parteneriat cuprinde perioada de timp aferentă activităților de promovare a ofertei, admiterea la studii, întreaga perioadă de studii, precum și perioada de finalizare a studiilor.

(2) Curriculumul pentru învățământul superior dual conține activități de învățare, predare și de învățare prin muncă, precum și de evaluare. Volumul de muncă specific activităților de învățare, predare, respectiv de învățare prin muncă este partajat în mod egal. Volumul de muncă este estimat în concordanță cu ECTS/SECT, exprimându-se în termenii creditelor de studii, în conformitate cu Ghidul utilizatorului sistemului european de transfer și acumulare a creditelor (ECTS).

Articolul 8

Contractul de parteneriat stabilește drepturile operatorilor economici cu privire la următoarele, fără a se limita la acestea:

- a) participarea la activitățile de informare și promovare a ofertei educaționale;
- b) participarea la dezvoltarea planului de învățământ;
- c) participarea la organizarea și desfășurarea admiterii;
- d) organizarea și derularea activităților de învățare prin muncă ale studenților;
- e) evaluarea continuă a activităților de învățare prin muncă;
- f) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă pentru studenții cu un număr de absențe care nu le permite finalizarea disciplinei;
- g) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă aferente disciplinei nepromovate de către student;

- h) participarea la examenele de finalizare a studiilor;
- i) stabilirea cuantumului și a criteriilor de acordare a susținerii financiare, stimulentele și altor forme de sprijin pentru studenți;
- j) stabilirea criteriilor de angajare a absolvenților pe care i-au format, în baza contractelor de învățare prin muncă.

Articolul 9

Contractul de parteneriat stabilește drepturile instituției de învățământ superior cu privire la următoarele, fără a se limita la acestea:

- a) organizarea și derularea activităților de informare și promovare a ofertei educaționale;
- b) organizarea și desfășurarea admiterii;
- c) planificarea strategică a instituției de învățământ superior;
- d) proiectarea planului de învățământ, în colaborare cu operatorii economici parteneri;
- e) organizarea și derularea procesului educațional;
- f) evaluarea studenților;
- g) organizarea și desfășurarea examenului de finalizare a studiilor;
- h) transmiterea obiectivelor de învățare specifice activității de practică și/sau perioadei de învățare prin muncă către tutorii din partea operatorului economic responsabili de îndrumarea și monitorizarea studentului, denumiți în continuare tutori;
- i) oferirea de oportunități de informare și formare a tutorilor;
- j) evaluarea periodică a activității tutorilor și, în cazul unor nereguli privindu-i pe aceștia, refuzul ca anumite persoane să activeze ca îndrumători sau monitori ai studenților.

Articolul 10

Contractul de parteneriat stabilește obligațiile operatorilor economici cu privire la următoarele, fără a se limita la acestea:

- a) organizarea și desfășurarea activităților de învățare prin muncă prevăzute în planul de învățământ și desfășurate la operatorul economic;
- b) asigurarea spațiilor de învățământ pentru desfășurarea activităților de învățare prin muncă organizate în răspunderea lor;
- c) asigurarea condițiilor materiale - utilaje, echipamente, materii prime, materiale consumabile, energie și celelalte utilități necesare pentru învățarea prin muncă organizată în răspunderea lor, în conformitate cu planurile de învățământ, proiectate în colaborare cu instituția de învățământ superior;
- d) asigurarea resurselor umane (tutori) necesare pentru învățarea prin muncă a studenților, organizată la operatorul economic;
- e) asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție pentru studenți pe perioadele de învățare prin muncă derulate la operatorul economic;
- f) asigurarea securității și sănătății în muncă a studenților pe parcursul perioadelor de învățare prin muncă derulate la operatorul economic;
- g) angajarea cheltuielilor necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, examinări de medicină a muncii și analize medicale obligatorii pentru studenți;
- h) angajarea cheltuielilor pentru asigurări de răspundere civilă pentru studenți în cazul unor eventuale accidente, daune sau vătămări corporale generate în timpul pregătirii practice la operatorul economic (în funcție de domeniul de activitate);
- i) acordarea de burse pentru studenți, cel puțin la nivelul celor acordate din fonduri publice pentru învățământul superior, precum și din alte fonduri, pentru învățarea în condiții de calitate, dacă este cazul;

j) acordarea de alte forme de sprijin material și stimulente financiare convenite prin contractul de parteneriat, după caz;

k) asigurarea condițiilor necesare (dotări, materii prime, materiale consumabile, utilități etc.) pentru derularea evaluărilor pe parcurs ale studenților, pentru activitățile derulate la operatorul economic;

l) participarea la organizarea și desfășurarea examenului de finalizare a studiilor, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

m) contribuția convenită pentru îmbunătățirea dotării și a condițiilor de desfășurare a procesului educațional din instituția de învățământ superior;

n) implicarea în activități de informare și promovare a ofertei educaționale;

o) participarea cu specialiști la dezvoltarea planului de învățământ;

p) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă pentru studenții cu un număr de absențe care nu le permite finalizarea disciplinei;

q) organizarea refacerii perioadei de învățare prin muncă aferente disciplinei nepromovate de către student.

Articolul 11

Contractul de parteneriat stabilește obligațiile instituției de învățământ superior cu privire la:

a) asigurarea spațiilor de învățământ cu dotările aferente pentru pregătirea teoretică și componenta de pregătire practică, destinate desfășurării activității didactice la programele de studii de învățământ superior dual;

b) asigurarea bazei materiale, a echipamentelor și dotărilor necesare procesului educațional organizat de instituția de învățământ superior;

c) asigurarea resurselor umane necesare pentru procesul educațional, organizat în cadrul instituției de învățământ superior;

d) asigurarea unui cadru didactic coordonator pentru fiecare formațiune de studii participantă la învățarea prin muncă, responsabil pentru monitorizarea acesteia la operatorul economic;

e) asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție pentru studenți pe perioada studiilor derulate în instituția de învățământ superior;

f) asigurarea securității și sănătății în muncă a studenților pe perioada studiilor derulate în instituția de învățământ superior;

g) asigurarea, în colaborare cu operatorii economici, a organizării și desfășurării examenului de finalizare a studiilor, în conformitate cu reglementările legale în vigoare;

h) angajarea altor cheltuieli necesare pentru un învățământ de calitate;

i) asigurarea drepturilor studenților prevăzute de legislația în vigoare;

j) proiectarea planului de învățământ în parteneriat cu operatorii economici, respectând standardele de calitate;

k) planificarea, împreună cu operatorii economici, a activităților de învățare prin muncă;

l) organizarea și desfășurarea evaluării continue a studenților, în colaborare cu operatorii economici, cu respectarea reglementărilor în vigoare;

m) organizarea și desfășurarea, împreună cu operatorii economici, a activităților de informare și promovare a ofertei educaționale.

Articolul 12

(1) În învățământul superior dual, fiecare student/student-doctorand încheie cu instituția de învățământ superior și operatorul economic un contract individual de studii și pregătire practică prin care se stabilesc drepturile și obligațiile părților.

(2) Contractul individual de studii și pregătire practică se încheie pe ciclu de studii universitare, la începutul anului universitar, și nu se modifică pe parcursul anului universitar. Orice modificare a contractului se face prin act adițional.

(3) Instituția de învățământ superior și operatorii economici parteneri au obligația de a informa candidații anterior admiterii cu privire la principalele clauze contractuale care fac referire la drepturile și obligațiile studentului/studentului-doctorand.

Articolul 13

În învățământul superior dual, activitatea de învățare prin muncă se efectuează exclusiv în răspunderea operatorilor economici parteneri de practică, în conformitate cu standardele de calitate și planurile de învățământ.

Articolul 14

(1) Pentru monitorizarea activităților de învățare prin muncă derulate la operatorii economici, instituția de învățământ superior desemnează un cadru didactic coordonator pentru fiecare formație de studii, care urmărește respectarea prevederilor contractului individual de pregătire practică.

(2) Cadrul didactic coordonator are responsabilități privind monitorizarea activității de învățare prin muncă și evaluarea acesteia în colaborare cu tutorii de practică, respectiv planificarea, după caz, a unor programe de recuperare a unor ore neefectuate sau alte măsuri de remediere.

(3) Operatorii economici la care se desfășoară activitatea de învățare prin muncă a studenților din învățământul superior dual stabilesc tutorii care coordonează această activitate.

(4) Tutorii răspund, în condițiile stabilite prin contractul de parteneriat, de activitatea de învățare prin muncă organizată de operatorul economic. Responsabilitățile tutorelui și ale cadrului didactic coordonator de practică sunt incluse în contractul individual de studii și pregătire practică.

(5) Tutorii desemnați de operatorii economici pentru activitatea de învățare prin muncă a studenților trebuie să aibă nivelul de studii și calificare profesională cel puțin egale cu nivelul de educație și calificare profesională pentru care se organizează școlarizarea studenților în învățământul superior dual.

Articolul 15

Pe toată durata activității de învățare prin muncă, studentul înmatriculat în forma de învățământ superior dual beneficiază de recunoașterea vechimii în muncă și specialitate, fără plata contribuțiilor sociale obligatorii reglementate prin Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 16

(1) Operatorii economici care încheie contract de parteneriat cu instituțiile de învățământ superior pentru organizarea și desfășurarea învățământului superior dual beneficiază de facilități la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor fondurilor speciale sau bugetelor locale, potrivit prevederilor legale în vigoare.

(2) Personalul desemnat de operatorul economic pentru îndrumarea directă a învățării prin muncă beneficiază de scutire a plății impozitului pe venitul din salarii, în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin comun al ministrului finanțelor și al ministrului educației.

(3) Persoanele fizice care desfășoară activități de tutoriat, angajate la operatori economici implicați în programe de învățământ superior dual, beneficiază de prevederile art. 60 pct. 2 din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(4) De prevederile alin. (3) beneficiază și studenții angajați de operatorii economici în baza prevederilor alin. (2).

(5) Condițiile specifice pentru beneficiarii menționați la alin. (3) și (4) sunt stabilite prin ordin comun al ministrului educației, al ministrului muncii și solidarității sociale și al ministrului finanțelor.

Capitolul III

Admiterea în învățământul superior dual

Articolul 17

(1) Cifra de școlarizare pentru învățământul superior dual se stabilește anual în cadrul instituțiilor de învățământ superior, în temeiul autonomiei universitare, în limita capacității de școlarizare evaluate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, pe baza solicitărilor operatorilor economici.

(2) Admiterea în învățământul superior dual se face în conformitate cu metodologia proprie a instituției de învățământ superior, elaborată pe baza Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în învățământul superior în ciclurile de studii universitare de scurtă durată, de licență, de master și de doctorat, aprobată prin ordin al ministrului educației.

(3) În cazul probelor de admitere care se susțin oral sau online, la domeniul de studii/programul de studii pentru care operatorul economic a solicitat cifră de școlarizare, din componența comisiilor de examinare trebuie să facă parte și reprezentantul operatorului economic respectiv.

(4) Înscrierea la concursul de admitere a candidaților este condiționată de deținerea:

a) diplomei de bacalaureat sau echivalente, pentru studiile universitare de scurtă durată sau pentru ciclul I - programe de studii universitare de licență;

b) diplomei de licență sau echivalente, pentru ciclul II - programe de studii universitare de masterat profesional;

c) diplomei de master sau echivalente, pentru ciclul III - doctorat profesional.

(5) Înscrierea la concursul de admitere în învățământul superior dual, pentru orice nivel de calificare, se poate face indiferent de forma de învățământ sau de organizare a învățământului a nivelului de studii anterior absolvit.

Capitolul IV

Finalizarea studiilor în învățământul superior dual

Articolul 18

(1) Absolvenții învățământului superior dual susțin examen de finalizare a studiilor în conformitate cu metodologiile proprii elaborate în baza prevederilor legale în vigoare pentru nivelurile de calificare 5, 6, 7 și 8.

(2) În cazul probelor din cadrul examenului de finalizare a studiilor care se susțin oral sau online, la domeniul de studii/programul de studii la care operatorul economic a asigurat activitățile de învățare prin muncă, din componența comisiilor de examinare trebuie să facă parte și reprezentantul operatorului economic respectiv.

(3) Absolvenții învățământului superior dual care au promovat examenul de finalizare a studiilor primesc diploma de studii universitare corespunzătoare nivelului de studii absolvit potrivit prevederilor legale în vigoare pentru nivelurile de calificare 5, 6, 7 și 8.

(4) După absolvirea studiilor, instituția de învățământ superior eliberează o adeverință care atestă perioada în care studentul a desfășurat activități de învățare prin muncă.

Capitolul V

Finanțarea învățământului superior dual

Articolul 19

(1) Normarea posturilor didactice pentru activitățile din învățământul superior dual se face potrivit reglementărilor în vigoare pentru învățământul superior cu frecvență.

(2) Pentru derularea activităților, în cazul instituțiilor de învățământ superior de stat, finanțarea învățământului superior dual se realizează conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, la propunerea Comisiei Naționale pentru Finanțarea Învățământului Superior.

Capitolul VI

Dispoziții finale

Articolul 20

(1) Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior elaborează standarde specifice fiecărui ciclu de studii universitare din învățământul superior dual.

(2) Instituțiile de învățământ superior dual pot organiza admitere în învățământul superior dual după finalizarea evaluării programelor de studii de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior sau de o altă agenție înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR).

Articolul 21

Studentii înmatriculați în învățământul superior dual pot beneficia de mobilități interne și internaționale, temporare sau definitive, conform prevederilor legale în vigoare.

Articolul 22

Prevederile din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la organizarea, asigurarea calității, admiterea, evaluarea pe parcurs, finalizarea, întocmirea și eliberarea actelor de studii se aplică în mod similar și pentru învățământul superior dual.

Articolul 23

(1) Consorțiile pentru învățământul superior dual constituite în baza prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, și ale Ordinul ministrului educației nr. 5.732/2022 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual își continuă activitatea în baza prevederilor contractuale în vigoare la data semnării acestora.

(2) La terminarea perioadei pentru care au fost încheiate, contractele de parteneriat existente la intrarea în vigoare a prezentei metodologii vor putea fi prelungite numai în conformitate cu prevederile acesteia.

O cooperare mai strânsă și mai aprofundată între instituțiile de învățământ superior, care ar putea duce la o dezvoltare comună a curriculei de învățământ și la cursuri comune și ar permite cursanților să se deplaseze mai ușor între sistemele de educație din diferitele țări, dezvoltând astfel o rezervă de talente la nivel paneuropean, inclusiv în discipline științifice și tehnologii de avangardă precum, securitatea cibernetică și calculul de înaltă performanță.

Un cadru de politici transfrontalier care permite o cooperare transnațională omogenă, care va permite alianțe ale instituțiilor de învățământ superior în scopul valorificării punctelor lor forte, punându-și în comun resursele fizice și online, cursurile, expertiza, datele și infrastructura în diferite discipline.

Instituțiile de învățământ superior ca actori centrali ai „pătratului cunoștințelor”: educația, cercetarea, inovarea și serviciile pentru societate, care joacă un rol-cheie în stimularea redresării după COVID-19 și a dezvoltării durabile, ajutând în același timp educația, cercetarea și piața forței de muncă să beneficieze de fluxurile de talente

Recunoașterea automată a calificărilor și a perioadelor de studii în străinătate în scopul învățării ulterioare, asigurarea calității activităților comune transnaționale și recunoașterea și portabilitatea cursurilor de scurtă durată care sunt finalizate cu micro-certificate. Aceasta ar permite statelor membre să își adâncească și să își accelereze cooperarea comparativ cu posibilitățile pe care le au acum, în contextul procesului de la Bologna. Învățământul superior și sistemele EFP trebuie să se adapteze pentru a-și consolida rolul-cheie în susținerea învățării pe tot parcursul vieții și cu scopul de a fi accesibile pentru un grup mai divers de studenți. MicrocertIFICATELE sunt calificări care atestă rezultatele învățării obținute prin intermediul unui curs sau al unui modul scurt, evaluat în mod transparent. Pot fi completate la fața locului, online sau într-un format combinat.

Caracterul flexibil al acestor certificate permite deschiderea oportunităților de învățare pentru cetățeni, inclusiv pentru cei care au un loc de muncă cu normă întreagă.

Sunt o formă de învățare foarte flexibilă și favorabilă incluziunii, care permite dobândirea de aptitudini și competențe specifice.

MicrocertIFICATELE sunt oferite de instituții de învățământ superior și profesional (VET), precum și de organizații private.

Pot fi deosebit de utile pentru persoanele care doresc:

- să își consolideze cunoștințele fără a urma un program complet de învățământ superior*
- să se perfecționeze sau să se recalifice pentru a răspunde nevoilor pieței forței de muncă sau pentru a se dezvolta profesional după începerea activității.)*

*Aceasta necesită o modificare în profunzime a mentalității, a culturii și a structurii. Există preocupări în direcția elaborării unei *Abordări europene pentru micro-certificate*, pentru a susține extinderea oportunităților de învățare și consolidarea rolului învățământului superior și al instituțiilor de educație și formare profesională în cadrul învățării pe tot parcursul vieții, prin furnizarea unor oportunități de învățare mai flexibile și modulare. Acestea sunt utile nu numai pentru profesioniști, ci pot de asemenea să completeze programa de învățământ pentru studenții aflați la nivelurile absolvent, masterand sau doctorand. Un număr în creștere de adulți, cu sau fără o diplomă de studii superioare, vor trebui să se recalifice și să se perfecționeze prin intermediul unor alternative mai flexibile decât o diplomă de studii de lungă durată, pentru a depăși diferența dintre competențele rezultate în urma calificărilor lor formale inițiale și necesitățile emergente de competențe de pe piața forței de muncă. Necesitatea unor parcursuri de învățare mai flexibile și mai favorabile incluziunii a*

crescut, în condițiile în care populația de studenți devine mai diversă, iar nevoile de învățare mai dinamice.

“România are șansa de a fi implicată de la început în viitorul micro-certificatelor în spațiul european prin cele 10 universități care fac parte din alianțele europene. Trebuie să conștientizăm importanța adoptării micro-certificatelor în sistemul de învățământ superior din țara noastră, astfel încât demersurile europene să fie implementate rapid și la nivel național. Astfel, le vom oferi românilor accesul la programe de formare și dezvoltare profesională, recunoscute la nivel european, care le vor permite dezvoltarea acelor abilități și competențe specifice solicitate de piața europeană a forței de muncă

6. O atenție mai mare acordată programelor educaționale specializate pe competențe digitale avansate, securitatea cibernetică și calculul de înaltă performanță, întrucât există o deficiență acută de experți în aceste domenii

7. Încurajarea *competențelor transversale* precum gândirea critică, spiritul întreprinzător, creativitatea și implicarea civică sunt factori-cheie pentru construirea unei societăți reziliente de către următoarele generații de studenți, cercetători și inovatori

8. *Învățarea nonformală, inclusiv activitatea de voluntariat*, contribuie la dobândirea abilităților de viață și a aptitudinilor și competențelor profesionale. Aceste aptitudini și competențe trebuie încurajate, valorizate și recunoscute pe deplin.

Noile politici de dezvoltare exprimate prin PNRR au la bază 6 piloni principali: 1. Tranziția verde; 2. Transformarea digitală; 3. Creșterea inteligență, durabilă și favorabilă incluziunii; 4. Coeziunea socială și teritorială; 5. Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională; 6. Politici pentru Noua Generație.

Sistemul de educație din România se confruntă cu numeroase dificultăți legate de calitate, echitate și infrastructură. Acestea limitează capacitatea României de a construi o economie modernă, bazată pe cunoaștere, precum și capacitatea de a facilita mobilitatea socială. În mod notabil, România și-a ratat ambele ținte asumate în cadrul strategiei Europa 2020, atât pentru părăsire timpurie a școlii (15,3% în 2019 vs. 11,3% țintă asumată), cât și pentru accesul la învățământul terțiar (25,8% în 2019 vs. 26,7% țintă asumată)¹. Testele PISA, care măsoară abilitățile în matematică, citire și științe ale copiilor de 15 ani plasează România pe ultimele poziții din Uniunea Europeană, alături de Bulgaria și Cipru. Peste 40% din copiii de 15 ani suferă de pe urma analfabetismului funcțional, conform acestor rezultate, aspect care pune probleme sociale și economice pe termen lung. O problemă specifică României ultimilor ani este accesul limitat la educație înainte sau după învățământul obligatoriu. Un bun exemplu este insuficientul acces la educația timpurie. Conform sondajului EU-SILC, sub 1/6 din copii de 0-3 ani au acces la programe organizate de educație timpurie, procent care plasează România pe una din ultimele poziții la nivelul Uniunii Europene. Simultan, programele de formare deschise adulților rămân limitate, doar 1,3% având acces curent la programe de formare în 2019.

Pilonul VI este dedicat politicilor educaționale pentru noua generație, aducând în discuție: Reforme și investiții: R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior; crearea unei rețele naționale de universități tehnologice/învățământ profesional și tehnic, cu expertiză europeană, care să ofere programe de formare duală și diplomă profesională; fiecare program de studiu va fi elaborat prin consultarea actorilor universitari și economici care să contribuie la definirea conținuturilor, în corelare directă cu necesitățile economice identificate în ecosistemul local/regional; fiecare centru de învățământ dual va permite prezența studenților și elevilor, în mod alternativ, în spațiile universității și ale întreprinderilor/operatorilor economici partenere.

Evoluția sistemului de învățământ superior din România se va alinia provocărilor cu care se va confrunta sistemul universitar european în următorul interval, aliniindu-se după

următoarele repere previzionate: nevoie de transparență mai accentuată și de eficacitate mai mare, în sensul în care contribuția învățământului superior la dezvoltare și creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă trebuie să devină efectivă și raportată ritmic la indicatori vizibili și cuantificabili; provocare constantă de a contribui semnificativ, vizibil și transparent la agenda de creștere economică a României și la sporirea angajabilității și a productivității economice; un răspuns mai pragmatic și eficient la noile evoluții și implicații cheie ale calificărilor, competențelor și ale abilităților la nivel european/național și care să exploateze valoarea adăugată a mobilităților academice; noua provocare a cercetării și inovării, în sensul în care instituțiile de învățământ superior trebuie să devină pilonii proceselor de inovare națională și europeană, ca centre deschise și responsabile de cercetare, inovare și dezvoltare; nevoia de promovare a unei noi culturi a guvernancei academice, responsabile și performante și de un nou model de profesionalizare a managerului universitar; provocarea globală și regională, internaționalizarea învățământului superior din România, care va deveni cheia rezolvării problemei expansiunii cererii 9 de educație superioară de calitate, atât pentru studenți cât și pentru cadrele didactice; nevoie de articulare strategică asumată și publică pe termen mediu și pe termen lung, cu politici fundamentate pe evidențe, care să răspundă unor nevoi prioritare ale sistemului de învățământ superior.

Întocmit:

Coordonator parteneriate: Panaite Ovidiu Florin

Data: 16.05.2024